REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisorī nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele
BIROURĪ de ANUNŢURĪ:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 banī pentru o publicare. Publicărī mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banī

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVIII.

„GAZETA" iese în fie-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şese lunī 12 cor., pe treī lunī 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francī, pe şése lunī 20 fr., pe treī lunī 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorī.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şése lunī 10 cor., pe treī lunī 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe şése lunī 12 cor., pe treī lunī 6 cor. Un esemplar 10 banī. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 87. Braşov, Duminecă 17 (30) Aprilie 1905.

Din causa sfintelor sĕrbătorī, ḑiarul nu va apăré până Miercurī séra.

Christos a înviat!

(*a*) Nu vor mai trece decât trei generaţii şi lumea va numĕra două mii de anī, de când s'a tras o megie între două tărâmurī, o brazdă adêncă între ce a fost şi ce era sĕ urmeze, şi s'a stabilit o diferenţă cardinală între concepţia veche de a trăi şi lucra, nedréptă şi egoistă, şi între concepţia nóuă din era dreptăţii şi a altruismului.

Sciinţa archeologică în progresul ei scóte mereu nóuĕ şi nóuĕ obiecte din pământ; se descoper oraşe întregī cu aranjamentul original de pe atuncī, cu statue şi mosaicurī, pietri cioplite şi scobite, texte. O întrégă literatură şi legislaţie săpată în pietri. Monumentele culturale ale Orientului, carī au zăcut îngropate sute şi mii de anī, ies încetul cu încetul la ivélă şi aduse în museele Apusului, sunt studiate. Tainele trecutului se desvăluesc sîrguinţei omenescī. Şi omenirea stă uimită de bogăţia gândirei, subtilitatea fantasiei şi iscusinţa artei din epoca antică.

Nicī cu o iotă nu este astădī, mintea omenéscă mai ageră şi mai iscoditóre, nicī cu un dram iscusinţa mai desĕvîrşită, de cum era a antecesorilor noştri cu mii şi mii de anī înainte. Ne-am îmbogăţit esperienţa, s'au făcut descoperirī şi invenţii în cursul timpului şi se vor mai face. Atâta şi nimic mai mult Acesta este progresul.

Dér cu cât ni-se destăinuiesce mai mult anticitatea, cu cât mai multe texte se descifréză din gândirea gravată în pietri a popórelor culturale din vechime, cu atât mai lămurit se vede deosebirea cea mare ce esistă în concepţia ómenilor asupra traiului şi a lucrării: cum era înainte de a-se trage megia cea despărţitóre de timpurī, şi cum este de atuncī.

Nicī o legislaţiune antică nu reguléză traiul omului în datoriile sale faţă cu sine însuşī, faţă cu Dumneḑeu şi faţă cu deaprópele pe un temeiŭ atât de just, atât de îndurător, cum îl reguléză religia pecetluită cu sângele nevinovat al Celui, ce a propovĕduit'o şi a Cărui înviere din morţī o celebrăm mâne.

Inzadar s'au încercat exegeţii talmudiştī a dovedi, că legea despre iubirea deaprópelui, ca pe tine însuţī, s'ar găsi şi în cărţile lui Moisi, până acuma n'au isbutit, căcī tot din acele cărţī se constată, că sub deaprópele este a se înţelege numai Israelitul. Legea lui Christos însĕ, cea blândă şi ertătóre impune, chiar şi iubirea duşmanului.

O lege universală, care cuprinde şi ocrotesce pe tóte némurile pământului cu egală iubire, étă legea celui restignit pe cruce şi care a înviat a treia ḑi!

Deşi sunt însĕ aprópe două mii de anī de când s'a propovăduit acea lege, şi deşi în fie-care an prăznuim aniversarea acelei învierī, care a rupt cătuşile concepţiei vechī, nedrepte şi egoiste,... legea celui rĕstignit pe cruce tot n'a pătruns încă în inimile popórelor.

Asupririle şi nedreptăţile celor mai tarī s'au perpetuat din epoca antică, trecênd megia epocală, peste care n'ar fi fost permis sĕ trécă nicīodată...

Ni se ofere ḑilnic mai ales nouĕ, Românilor, sĕ constatăm adevĕrul de mai sus, şi décă îl relevăm în special acuma când prăznuim învierea, este pentru ca sĕ ne exprimăm dorinţa, ca învĕţătura celui înviat sĕ străbată de-o-potrivă tóte inimile, pentru-ca şi cei asupriţī şi nedreptăţiţī sĕ pótă esclama din tot sufletul:

Christos a înviat!

Sĕ se 'ntórcă şi sĕ fie vii...

„Este momentul suprem, ca sĕ grăim, când şi aicī sub ochii noştri, în oraşul nostru, pericolul cel mare ce aleşuesce la porţile bisericei şi ale şcólei, îşī ridică hidosul sĕu cap".

Cu aceste cuvinte am semnalat în numĕrul trecut al fóiei nóstre o stare de lucrurī, ce domnesce aicī în Braşov în sînul Românilor de vr'un an şi mai bine încóce, stare de lucrurī, care, — ne va da, credem, dreptate orī-ce om de bine, — a ajuns a fi de nesuferit în sensul cel mai strict al cuvêntului.

Ce este? Ce se petrece? Ce turbură liniştea sufletéscă a societăţii nóstre braşovene? Produsu-s'a vr'o sfăşiare în sînul ei? Se póte ḑice óre, că Românii braşovenī sunt desbinaţī în dóuĕ şi că de aceea societatea nóstră sufere aḑī urmările neînlăturabile ale acestei desbinărī?

Nimic din tóte aceste. Nimenī nu póte susţiné, că poporul nostru de aicī ar fi desbinat, deóre-ce nu s'a petrecut nimic în timpul din urmă, ce ar fi putut sĕ despartă în două tabere contrare poporaţiunea nóstră. Nu sunt în joc interese ale poporului, carī sĕ se fi ciocnit, şi nemulţumirī carī sĕ se fi afunḑit până la o ruptură duşmănósă. Din contră apariţiunile în viéţa nóstră socială ne dau o icónă, care,—deşi lasă încă multe de dorit din causa indiferenţei, nu atât a poporului, ci mai mult a clasei inteligente — totuşī nu oferă nicī decum spectacolul unei scisiunī în societate.

Poporul nostru braşovén n'are gândurī rĕsboinice, el vré sĕ trăim cu toţii în pace şi în frăţéscă dragoste şi numai o singură dorinţă fierbinte are, ca sĕ nu fie neglijat, ci sĕ fie bine sfătuit de cei chemaţī a-l conduce.

Ce s'a petrecut dér, ca în afară sĕ aibă aspectul, că Românii braşovenī ar fi certaţī şi desbinaţī între ei? Ce s'a întêmplat, că noi cei de la Braşov, unde biserica şi şcóla dispun relativ de cele mai însemnate mijlóce, unde se află un cerc atât de mare şi numĕros de intelectualī trecuţī prin academii şi universităţī şi alte institute superióre, am fost de cât-va timp luaţī la ochī de fraţii noştri din alte părţī?

Sĕ luăm mai întâiŭ biserica!

Cine-va puté afirma de esemplu, că credincioşii de la sf. Adormire din Cetate, orī de la Sf. Nicolae din Scheiu orī cei de pe Tocile şi din Braşovul-vechiŭ, ar fi în plin rĕsboiu unii cu alţii?

Orī dóră la Sf. Nicolae sĕ se fi desbinat poporul? Noi scim şi sciu şi cetitorii noştri, că la Sf. Nicolae a fost înainte c'un an şi câte-va lunī o luptă în sinódele parochiale, ce a avut de scop a pune capĕt unor anomalii dăunóse în conducerea trebilor parochiei. Comitetul parochial de mai 'nainte începuse a umbla pe cărărī, ce se abăteau cu totul de la ordinea constituţională în sînul bisericei. Nicī sinódele nu le convoca la timp şi în curs de vre-o doi anī nu mai dăduse nicī o socotélă.

Ajunseseră astfel tóte într'o stare anormală, în afară de lege, cu atât mai vêrtos, că câte-va persóne din acel comitet, carī dispuneau după [illegible] trat într'un fel de „sinecură pe viaţă", basându-se pe cunoscutul metod puţin sobru, dér mult condamnabil, de a-şī asigura votul poporului suveran.

Acest fel de conducere a trebilor bisericescī fù combătut de toţī credincioşii conscienţī, ér urmarea a fost, cum se scie, căderea vechiului comitet.

Hinc illae lacrimae!

Nimic mai firesc, decât ca cei câţī-va scoşī astfel din a lor domnie — căcī aşa se manifesta şi era privită — sĕ nu fie mulţumiţī cu tréba acésta. Opiniunea publică însĕ, cum s'a dovedit de atâtea-orī, a fost fórte mulţămită, că s'a curmat un regim administrativ, a căruia dăinuire numai spre interesul bisericei n'ar fi fost.

Sĕ trecem acum la şcólă.

Se scie destul de bine în ce legătură strînsă stă la noi biserica cu şcóla. Décă parochia a suferit, şcóla n'a rĕmas nicī ea ferită de neajunsurī, când din causa neorênduelilor cu anii nu s'au putut alege şi întruni delegaţiunile şcolare, chemate a conduce instituţiunea şi când şi Eforia şcolară ajunse a fi stăpânită de spiritul de clică, ce domnea la comitetul parochial. Dovadă, că şcóla suferea şi ea, este faptul, că corpul didactic, cu prea puţine esceptiunī, a salutat cu bucurie schimbarea regimului la biserică şi e constatat, că de atuncī domnesce o mai bună înţelegere şi armonie în sînul corpului profesoral şi învĕţătoresc de la şcólele române centrale, căcī a încetat acea stare nefiréscă şi ruşinătóre, ca un membru al acestui corp, care făcea parte din clica dominantă de la comitetul parochial, sé nu se sfiéscă a-se pune în serviciul ei pentru a terorisa după poftă întréga profesorime şi învĕţătorime. A fost dér un simţ de salvare, ce a cuprins pe dascălii noştri din momentul când un nou comitet a luat frênele administraţiei bisericescī şi şcolare.

Care este acum resultanta, ce trebue trasă din faptele amintite? Departe de aceea, ca sĕ fi produs în popor vre-o scisiune séu vre-o nemulţumire în urma căderei vechiului comitet parochial de la Sf. Nicolae, putem afirma, că din contră tóte s'au întors spre mai bine, restabilindu-se buna înţelegere şi armonie atât la biserică, cât şi la şcólă.

Că cele câteva persóne malcontente din fostul comitet cu câţī-va prietinī ai lor s'au esclus dela acéstă înţelegere, e esplicabil. Din faptul acesta însĕ nu urméză nicī decum şi nu se póte conchide la o neînţelegere, séu desbinare în sînul poporului din Scheiŭ şi în genere în sînul societăţii române braşovene.

Nimenī nu putea şi nu póte lua în nume de rĕu, décă cei ce au fost acusaţī şi traşī la rĕspundere pentru activitatea lor din anii de mai nainte, căutau sĕ se apere şi sĕ se justifice cât numai le sta în putinţă. Din contră, décă acésta din urmă o buneicuviinţe şi cu cumpetul ce i se impunea şi de împrejurările, carī au adus cu sine căderea lor la alegerī, era sĕ fie linişte şi lumea din afară era sĕ fie scutită de durerósele impresiunī, ce le-a primit în urma svîrcolirilor celor, carī se sciu cu musca pe căciulă, ér aceştia în casul cel mai rĕu puteau sĕ scape cel puţin de bănuiala, că n'au fost şi n'ar fi de bună credinţă în procedeurile lor.

Fatalmente însĕ ei n'au păşit pe acéstă cale dréptă şi leală, ci mânaţī de pofta şi setea de a ajunge din nou în fruntea administraţiei bogatei bisericī şi predomniţī de simţul de rĕsbunare faţă cu toţī aceia, carī au contribuit direct şi indirect la căderea lor, au deschis o campanie de tot urită şi din tóte punctele de vedere detestabilă în contra acestora.

Aicī culminéză neajunsul, ce se tălmăcesce în afară drept desbinare între Românii braşovenī. In acéstă acţiune de ură şi de rĕsbunare personală cu totala ignorare a intereselor nóstre generale, se manifestă marele pericol de care sunt ameninţate aşeḑămintele nóstre.

Ni-s'ar puté obiecta, că décă se trateză numai de câte-va persóne, de ce mai vorbim de pericole? Pe cei ce ne-ar veni cu astfel de obiecţiunī îi invităm sĕ cetéscă numai unul din cei 15 numerī ai fóiei sĕptĕmânale „Deşteptarea", ḑisă socială şi economică ce au apărut până acuma sub direcţiunea şi redacţiunea malcontenţilor, despre carī vorbim. Atâta va fi de ajuns — suntem siguri — ca sĕ înţelégă, până în cât a degenerat bunul simţ şi moralul naţional al celor căḑuţī la alegerile trecute sinodale, în lupta ce au iniţiat'o pen-

La numĕrul acesta se alătură un adaus de Pascī.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

tru a se reabilita și a ajunge érăși la cârma administrației.

Am stat în reservă până acum, ca sĕ vedem, ce direcțiune vor lua cei dela numita fóiă, carĭ dela primul numĕr au și început a împroșca în drépta și în stânga. Astădĭ suntem în clar nu numai despre scopurile lor, dér și despre rĕul ce-l pot produce în sînul societății nóstre printr'o fóiă, în care se cultivă personalitățile și scandalul drept mijloc de a discredita pe cei-ce le stau în cale și de a lăți ură și desbinare în popor, ca cu atât mai ușor sĕ le fie a pescui în turbure. Constituția bisericéscă e largă, poporul e încă mult rĕmas indĕrĕt și decĭ ușor de sedus, ér, cum s'a vĕdut nu de mult, acolo unde Românii se cértă între sine strĕinul e tot-déuna gata sĕ-și vîre códa. Avem dér tot-déuna pe al treilea, care se va bucura de orĭce scandal ce s'ar ivi între noi cu temeiŭ orĭ fără temeiŭ.

Și fóia amintită caută și provócă anume scandalul. Acesta este elementul ei de viéță și marginĭ nu cunósce, dovadă, că de un timp încóce a început sĕ devină chiar o fóie pornognafică în tótă accepțiunea cuvêntului.

Étă dér canalul, prin care se lățesce în afară credința, că societatea nóstră ar fi desbinată, și care produce atâta disgust și întristare în inimile tuturor Românilor de bun simț.

Ca sĕ apară în drept cei ce s'au făcut vinovați prin pĕcatele lor, trebue sĕ fie tras tot în noroiŭ și sĕ nu mai fie nimic bun și curat, la ce nu iau parte și ei. Și aceia, carĭ propagă acest spirit, ce se ridică în contra opiniunei luminate a unei societățĭ întregĭ, spirit imoral și anarchic, ce ia în bătaie de joc tot ce se petrece în viața bisericéscă și scolară și orĭ-ce autoritate, fac parte chiar din corpul profesoral al scólelor nóstre.

O ast-fel de stare de lucrurĭ nemai pomenită la noi nu mai póte fi tolerabilă. Cei-ce sunt chemați a supraveghia mersul și desvoltarea aședămintelor nóstre de cultură, au cea mai gravă rĕspundere în fața acestei apariațiunĭ întristătóre, și nu mai pot întârdia de a-și împlini o datorie, ce trebue sĕ le ardă pe suflet.

Noi, la rêndul nostru, adênc mâhniți de ceea-ce vedem, nu putem în momentele de înălțare sufletéscă, când toți trebue sĕ se îmbrățișeze cu iubire creștinéscă, sĕ renunțăm la speranța, că consciința mai bună va dicta celor, carĭ au pornit pe cărarea prăpăstiósă a intrigei și a urei între frați, sĕ se oprésca în mersul lor, sĕ se întórcă și se fie vii.

Brașov, 16 (29) Aprilie.

Goluchowski și Tittoni. După o informațiune a diarului vienes *„Die Zeit“*, întêlnirea contelui Goluchowski cu Tittoni în Veneția, este opera guvernului imperial german. Impĕratul Wilhelm, dice fóia vienesă, de mult timp e neliniștit pentrucă raporturile dintre Austro-Ungaria și Italia se înrĕutățesc din ce în ce mai mult. Călĕtoria contelui Goluchowski la Veneția este decĭ un eveniment politic de mare însemnătate, ce are de scop reapropierea între curțile din Viena și Roma. E posibil chiar, dice diarul, ca Maj. Sa Francisc Iosif încă sĕ aibă o întêlnire cu regele Italiei în vr'un oraș de la granița austriacă.

Kossuth despre sufragiul universal. In timpul din urmă partidul independist a fost acusat, că a renunțat la postulatul despre sufragiul universal. Francisc *Kossuth* afiă de bine a rĕspunde în organul sĕu »Budapest« la aceste învinuirĭ, dicênd între altele:

— Partidul independist a luat încă de mult în programul sĕu principiul sufragiului universal. Față cu acéstă parte a programului n'au fost de acord toți membrii partidului. Sunt unii, carĭ pretind acest vot fără nicĭ o restricțiune și condiție. Alțiĭ avênd în vedere cerințele statului maghiar, pretind ca condiție *scrierea și cetirea în limba maghiară.* Sunt și de aceia, carĭ dic, că fie-cărui cetățén, care aduce jertfe de sânge pentru stat, sĕ i-se acorde acest drept. Décă partidul ar ajunge în posițiunea încât sĕ-și realiseze tóte principiile depuse în programul sĕu, el n'ar întrelăsa la nicĭ un cas a realisa și partea privitóre la votul universal. Până atuncĭ însĕ *partidul se va mulțumi a vesti acest principiu*, ca și celelalte principii, și pentru realisarea lui va lupta cu arme constituționale. Acésta și nimic mai mult a promis partidul. *Mai mult nu póte promite*, fiind-că nu se póte angaja la mai mult.

Kossuth așa-dér nu pune în vedere realisarea unui punct cardinal din programul partidului sĕu, dér o face acésta într'o formă, ca sĕ nu apară, că renunță la el.

Numirĭ importante. Maiestatea Sa monarchul a numit pe FML Anton *Galgoczy*, inspector suprem al tuturor corpurilor de armată din Ungaria.

— Pe archiducele *Iosif August* l'a numit colonel de honvedĭ.

— Prințul *Lobkowitz*, comandantul de corp din Budapesta, va trece în aceeași calitate la Viena.

In legătură cu acésta se mai anunță din Viena, că un archiduce va locui de aicĭ înainte statornic în palatul regal din Buda.

Cestiunea Cretei s'a înnămolit. Puterile europene și-au spus cuvêntul lor hotărît, că o anexare a Cretei la Grecia e cu neputință și revoluționarii din insulă, diplomați adêncĭ, se vede, s'au liniștit. Acesta este un semn bun, o dovadă chiar, că revoluționarii din Creta nu sunt advocați, negustorii, hamalii din insulă, ci insușĭ guvernatorul, fiul regelui Greciei. Se póte, că acéstă cestiune sĕ revină pe tapet, deóre-ce ómenii de stat din Atena nu vor renunța lesne la planul lor de a anexa insula de Grecia; însĕ ei vor găsi în totdéuna o încincită opunere, și anume: O opunere a Angliei, care are mai mare nevoie de Creta decât Grecia; o opunere a Franței, care și dênsa are nevoie de o insulă în Marea-mediterană și decĭ nu va permite o înțelegere între Anglia și Grecia. Dér Italia nu are nevoie de insula Creta în tocmai ca și Franța și Anglia? Unde mai punem pe Rusia, care ar dori fórte mult o stațiune în Mediterana pentru a privi spre Dardanele și spre Suez.

Decĭ cele patru puterĭ garante ale insulei nu vor consimți la o anexare a Cretei cătră Grecia. Dér décă ar consimți, ce s'ar face Germania și Austria pentru carĭ cestiunea Cretei e terminată?

Și-au pierdut răbdarea.

Până bine de curênd foile coalițiunei opoziționale vestiau cu emfasă *urbi et orbi*, că »natiunea« póte sĕ *aștepte*, orĭ cât de mult s'ar prelungi crisa actuală. »Va aștepta în conscienția, că pe partea ei este dreptul, care trebue sĕ iese biruitor în lupta cu Viena«. Așa se îmbărbătau unii pe alții cei din tabăra coalițiunei, mai adaugând, că răbdarea și așteptarea lor nu póte sĕ dureze mult, deórece »Neamțului îi trebue cătane, ér țĕrii buget votat în regulă,« — pe carĭ însĕ majoritatea coaliționistă nu le va da, până nu i-se vor împlini pretensiunile cunoscute!

Acum de-odată însĕ cei din coalițiune par a-și fi pierdut răbdarea. Așa resultă cel puțin din articolele diarelor, carĭ combat pentru programul coalițiunei. Cetim de pildă într'o gazetă coaliționistă, că deputații reîntorși la Budapesta din provincie spun minunĭ despre »amărăciunea adêncă«, ce s'ar resimți în țéra întrégă din causa prelungirei crisei. »Ómenii sunt mâhniți, și mai ales dela publicarea proiectului de adresă a partidelor coalisate nu pot pricepe, ce împiedecă numirea noului guvern pe basa programului, ce-l conține proiectul de adresă«. Proba de răbdare, adauge acel diar, la care e espusă Ungaria dela alegerĭ încóce, își află esplicarea *de sus* în presupunerea, că resultatul alegerilor e fals și nu corespunde conceptelor țĕrii. »Consilierii nenorociți, carĭ au determinat pe monarch sĕ aprobe politica tiszaistă și sĕ disolve dieta în stare de ex-lex, presentă situațiunea, ca și când victoria opoziției a fost opera unei întêmplărĭ, care nu esprimă voința adevĕrată a poporului.« Acei consilierĭ sĕ mângâe pe ei și pe monarh cu aceea, că tóte se vor puté întórce în văgașul de mai 'nainte.

Astfel că scopul trăgănărei crisei este: a aștepta și provoca în opiniunea publică efectul greutăților create de alegerĭ. Poporul vĕdênd norii conflictul între »națiune« și rege, se va întórce astfel de cătră coalițiune și va urma apoi din nou domnia partidului liberal, totul rĕmânênd așa cum a fost. »Țéra e astfel silită sĕ aștepte, sĕ rabde și sĕ postéscă... Și o mare amărăciune prinde rădĕcini și putere, ér décă crisa se va mai prelungi, abia décă se va mai puté sufoca acéstă amărăciune«...

Așa vorbesc adĭ aceia, carĭ mai înainte cu câte-va sĕptĕmânĭ se arătau strașnicĭ în — *așteptare.*

Ce sĕ facă decĭ? S'au pus sĕ organiseze în contra acestei trăgănărĭ a crisei, o mișcare în comitate. In congregația comitatului *Arad*, ținută alaltăerĭ, s'a pus la ordinea dilei discuția asupra acestei situațiunĭ critice, cerêndu-se grabnica soluțiune a crisei pe basa programului din proiectul de adresă a coalițiunei. Propunerea acésta a opoziției din comitat, a fost sprijinită de câți-va oratorĭ, și combătută de membrii partidului liberal, carĭ au cerut luarea ei dela ordinea dilei, pe motiv că adresa nu conține mai mult, decât ceea-ce se cere în cunoscutul program militar al comisiunei de 9.

Este caracteristic, că propunerea opoziționalilor din comitat și-a apropriat'o și comisiunea permanentă comitatensă.

Din partea Românilor a luat cuvêntul d-l Mihail *Veliciu*, ținênd un discurs, în care a arătat punctul de vedere al Românilor.

Propunerea opoziționalilor a fost, firesce, primită cu 130 contra 31 voturĭ.

Mișcarea acésta află ecou și în alte comitate — sĕmn că coalițiunea și-a pierdut răbdarea.

Rĕsboiul ruso-japones.

O scire interesantă primesce din Saigon agenția »Havas». Din scirea acésta resultă, că flota lui Rosdestwensky nu s'a depărtat de la baia Kamran, ci se află încă în fața acestui golf, postată în semicerc pe întinderea dintre Varella și peninsula Kamran.

După amintita scire, vasele de transport, precum și vasul-spital »Orel« au părăsit la 26 Aprilie interiorul golfului, flota însăși a ocupat posiția amintită. Din faptul acesta se conchide, că *Rosdestwensky* vré sĕ aștepte escadra lui Nebogatov.

Despre flota lui Togo nu se scie absolut nimic sigur. Planurile de apĕrare ale Japonesilor față cu Rosdestvensky sunt cu totul necunoscute, deórece autoritățile păstréză cel mai mare secret. Unica scire oficială este aceea, că în insula Formosa guvernul japones a proclamat starea de asediu, prin ceea-ce insula s'a pus în stare bună de apĕrare. Togo a interdis strict ofițerilor și ómenilor sĕi de a trimite acasă scirĭ despre flotă.

Interesant este apoi, că cablul ce légă insula Hainan cu uscatul (chines), a fost tăiat. O depeșă spune, că acésta ar fi făcut'o Rușii, fiind-că este în interesul lor de a nu se puté comunica scirĭ despre flota rusésca. E posibil însĕ, că cablul a fost tăiat de cătră Japonesĭ, ca sĕ împiedece pe Rosdestvensky a comunica telegrafic cu Nebogatov și a stabili punctul în care sĕ se întêlnéscă flotele lor.

*

Publicistul engles *Jane*, care se ocupă cu scrierĭ de marină, scrie în »Daily Chronicle« un articol comparativ despre *forțele marine* ale celor două puterĭ beligerante. Jane clasifică tunurile grele precum urméză:

Bune: Rusia 16 cu calibru de 12 policarĭ, Japonia nicĭ unul.

Mijlocii: Rusia 4 de 10 policarĭ, Japonia 16 (orĭ 20) de 12 policarĭ, 1 de 10.

Neînsemnate: Rusia 8 de 12 policarĭ, Japonia nicĭ unul.

De tot neînsemnate: Rusia 2 de 12 policarĭ, Japonia 4 de 12 policarĭ.

Rușii posed așa-dér 94 puncte față cu 55 ale Japonesilor, séu, în cas décă Japonesii, ceea ce este inverosimil, au ridicat vasul »Yashima« punêndu-l în stare bună, 94 față cu 67 puncte.

Afară de acésta Japonesii sunt trăgacĭ mediocrii și tunarii rușĭ le sunt superiorĭ. Nu mai încape îndoiélă, că Rosdestvenski, în ceea-ce privesce tunurile, décă s'ar întîmpla o luptă marină la distanță mică, ar avé două puncte contra unul, și va rĕmâné biruitor. In privința apĕrării chirasate, adversarii sunt deopotrivă. In privința rapidității, Japonesii au două puncte contra unul, dér în lupta la distanță mică rapiditatea mai mare n'are importanță, décă adversarul mai încet este bun tactician. In privința hărniciei echipajului, Japonesii au două puncte contra unul, și aicĭ este singura superioritate a Japonesilor.

Se prea póte, că într'o luptă pe mare la distanță mică, vitejii Japonesĭ sĕ fie nimiciți. Se póte, am dis, dér nu este verosimil, tocmai fiind-că Japonesii au pe Togo comandant. Sîngurul om, care prevede posibilitatea înfrângerii, este admiralul japones. Massa poporului în Japonia nicĭ nu se gândesce la înfrângere, precum nu se gândesce nicĭ massa poporului engles. Ba póte nicĭ chiar marina englesă nu prevede așa ceva. *Togo* însĕ o prevede, și a recunoscut'o de mult. Și fiindcă este așa, probabil *nicĭ nu va avé loc o luptă mai mare navală*, la care tóte șansele ar fi pe partea Rușilor.

Jane își esprimă părerea, că Togo va căuta sĕ hărțuéscă pe Rușĭ cu torpilóre, făcêndu-le pierderĭ cât se póte de simțitóre, și numai după-ce îi va fi obosit în acest chip, va năvăli asupra flotei rusescĭ.

Dela Academia Română.

Mai dăm astădĭ încă următórele amănunte asupra lucrărilor »Academiei Române«, sĕvêrșite în ultimile ei ședințe:

Subiecte noue de premii. Secțiunea literară propune următórele subiecte de premii: Sĕ se publice la concursul premiului Carp din 1909, subiectul; »Sintaxa limbei române, studiată în mod istoric și comparativ«; la concursul premiului Eliade Rădulescu din 1910, subiectul: »Poesia poporală românéscă, cuprinsul, stilul și versificația ei, studiate în asemănările și în legăturile ei cu poesia românéscă cultă și cu poesia poporală a altor popóre, mai ales a celor vecine, carĭ au avut influență asupra culturei poporului românesc. Se va studia versificația românéscă poporală și artistică în comparație cu cea latină classică, cu cea latină medievală și cu cea romanică«; la concursul premiului Adamachi din 1910, subiectul: »Sufixele de formarea cuvintelor în limba românéscă studiate din punctul de vedere al formei, al sensului și al originei lor«. Se aprobă.

Cererea d-lui Iosif Popovici de a i-se da un ajutor la înființarea atelierului fonografic, la propunerea secțiunei literare se resolvă, achitându-i-se câte o miie de lei pe doi anĭ și recomandându-l sprijinirei ministeriului de culte.

Pentru modificarea regulamentului s'a ales o comisiune în persónele d-lor Maiorescu, Bianu, Kalinderu, Sturdza, Au-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Adaus de Pascĭ la „Gazeta Transilvaniei“.

Inviere.

Prin zidurĭ înegrite, prin izul umeḑelii
Al morţii rece spirit se strecură 'n tăcere;
Un singur glas îngână cuvintele de miere,
Inchise în tratajul străvechii evanghelii.

C'un muc în mânĭ moşnégul cu barba ca zăpada,
Din cărţĭ cu file unse norodul îl învaţă
Că mórtea e în luptă cu vecĭnica viaţă,
Că de trei ḑile 'nvinge, cumplit muncindu-şi
[prada.

O musică adêncă şi plină de blândeţe
Pĕtrunde tânguiósă puternicile bolţĭ:
„Peire, Dómne sfinte, căḑù în orĭ-ce colţ,
„Căcĭ a căḑut în însuşĭ isvorul de vieţe.

„Nimica înainte-ţĭ e omul, ca un fulg,
„Ş'acest nimic îţĭ cere o raḑă mângăiósă,
„In pâlcurĭ sunătóre de plânsete duióse
„A nóstre rugĭ, Părinte, organelor se smulg“.

Apoi din nou tăcere, cutremur şi sfială,
Şi negrul întunerec se sperie de şópte....
Douĕspreḑece césurĭ rĕsună... Mieḑ de nópte...
De-odată 'n negre ziduri lumina dă năvală.

Un clocot lung de glasurĭ vuì de bucurie,
Colo 'n altar se uită şi preoţĭ şi popor,
Cum din mormênt rĕsare Christos mângăetor,
Ér inimile tóte s'unesc în armonie:

„Cântărĭ de laude 'nălţăm
„Noi Ţie Unuia,
„Primindu-l cu psalmĭ şi cu ramurĭ
„Cântând Aleluia!

„Christos a 'nviat din morţĭ,
„Cu cetele sfinte,
„Cu mórtea pe mórte călcând-o,
„Lumina ducênd-o
„Celor din morminte!“

M. Eminescu.

Mirlina.

De Matilda Alanie.

In séra de lăsat de sec câţĭ va prietenĭ şedeau la un pahar de vin şi pancove prăjite, de colórea aurului. Povesteau.

»Ce ḑi frumósă!« esclamă publicistul August Berlaud, ales de curênd membru al Academiei. »Imĭ aduc aminte de ḑiua acésta, cum a fost înainte cu patruḑeci de anĭ. Da, prietenilor, sĕ sciţĭ că aceea a fost ḑiua cea mai nenorocită a vieţii mele, atuncĭ am suferit chinurile cele mai grozave sufletescĭ.

Eram de 10 anĭ, cel mai mare dintre fraţii mei, cincĭ la numĕr. Tata era croitor într'un orăşel de la ţéră şi agonisia cu acul tocmai atâta ca sĕ avem hrana ḑilnică, pâne négră şi cartofi, şi sĕ avem ce purta. Când mergeam la biserică. ar fi creḑut cineva că suntem în belşug acasă, atât eram de curăţei şi décă încălţămintele erau rupte pe icĭ pe colo, mama sciea aşa de frumos sĕ astupe găurile cu vacs negru, de nicĭ nu se cunoscea. Işĭ póte orĭ cine închipui, ce bucurie a fost în casă când într'o ḑi am venit cu vestea că părintele m'a ales ministrant! Am sĕ agonisesc şi eu d'acum. Şi în ḑiua când am numĕrat în mâna mamei léfa, ce mĭ-a dat-o părintele pentru serviciul, ce-l făceam la biserică — m'am simţit atât de mândru.

Şi ce bucurie era pe capul meu, când îmbrăcat cu reverenda négră séu roşie, cu cămaşa albă peste ea, purtam în mână sfeşnicul de argint, orĭ cădelniţa, séu când sunam clopoţelul la slujbă!...

Dér sĕ revenim la poveste.

Era tocmai în ḑiua lăsatului. O ḑi nu se póte mai frumósă. Zăpada se topise şi o bóre de primăvară adia. Sórele îşĭ trimitea raḑele călduróse şi pasĕrile ciripiau, bucurându-se şi ele că au scăpat de iérnă.

După slujba de diminéţă, am eşit pe câmp. Aveam câte-va óre libere. La 11 aveam óra de religiune. In urma ploilor se formaseră părăuaşe pe câmp, în carĭ se oglindea ceriul şi iérba ce începuse a încolţi. Cum tăndăliam aşa pe marginea unui părăuaş, zăriĭ un brotăcel stând nemişcat la suprafaţa apei. Sĕ-l prind! Mĕ ghemuiaiu încet pe pămênt şi întinḑênd mâna, într'o secundă prinseiu cu ea ceva rece, cleios şi mişcător. Era broscuţa.

Câte-va clipe ne uitarăm unul la altul. Eu mirat de isbînda unei întreprinderĭ aşa de îndrăsneţe. Eram încântat de isteţimea mea, ér brósca părea mai mult uimită decât spăriată.

In adevĕr era un buratic aşa drăguţ, cu ochii roşii ca rubinul, spatele verde, peptul alb. Mĕ cuprinse o trufie, când mĕ gândiam, că esistenţa acestei fiinţe atêrnă acuma cu desĕvêrşire de bunăvoiţa mea. Décă aş vré acum, ochii aceştia frumoşĭ ar înceta de a mai vedé şi pieptul mic de atlas alb ar înceta de a mai tâcăi!... In aceeaşĭ clipă însĕ, când se zămislì în mine conscienţa puterii mele, mi se născù în suflet şi respectul pentru viéţă, şi cuprins de milă, am jurat în taină, că am sĕ fiu tot-déuna cel mai credincios apĕrător al broscuţei mele, căreia i-am dat numele Mirlina....

De-odată se auḑi un sunet de clopot. Cum? Ora de religiune? Aşa curênd?...

Temêndu-mĕ sĕ nu sosesc târḑiu şi sĕ primesc o dojană, vîrâiŭ pe Mirlina în buzunarul vestei şi o luai la fugă spre biserică.

In timpul ce fugiam, n'aveam alt gând decât sĕ sosesc cât se póte de repede.... ajungênd însĕ la ţintă, mĕ opriiu gâfâind şi îngrijat.... Ce se va face din Mirlina în buzunarul vestei? N'am s'o găsesc la sfîrşitul órei mórtă?....

Incet şi gânditor urcai treptele bisericei.... şi când am ajuns la uşa paraclisului, unde se ţinea lecţia de religie, îmĭ trăsnì prin minte că óre n'ar fi bine sĕ ascund pe Mirlina în basinul cu apa sfinţită? (Se scie că la întrare în fie-care biserică catolică se află în drépta şi stânga câte un vas cu apă sfinţită şi credincioşii când întră şi când ies îşĭ înting degetele în apă şi îşĭ fac cruce. — Trad.) Aicĭ ar puté sĕ stea fórte bine până la sfârşitul lecţiei.

Ideea mi-se părù de tot potrivită. Pe vremea acésta rar se întêmpla sĕ între vr'un rugător, ér dintre băieţĭ, după cum mĕ putui convinge aruncând o privire în jurul meu, eu eram cel din urmă. La eşire am sĕ caut sĕ fiu eu cel dintâiŭ şi sĕ-mi scot astfel brósca din aghiasmă.

Timp nu prea era prea mult de gândit. Mĕ hotărîĭ decĭ repede şi aruncai pe iubita mea Mirlina în basinul de marmoră şi apoi mĕ dusei la locul meu. De geaba îmĭ dedeam însĕ silinţa sĕ ascult ce spune părintele, îmĭ era cu neputinţă. Urechile îmĭ erau necontenit aţintite spre basin, tremuram de ceea ce se putea întêmpla, şi mĕ cuprindeau fiorĭ, că acuşĭ-acuşĭ se va deschide uşa, orĭ se va auḑì un ocăcăit de broscă, ceea ce m'ar descoperì numai decât. Şi când părintele, vădit surprins de zăpăceala în care mĕ aflam, îmĭ puse suliţa în cóstă învitându-mĕ sĕ-i spun, pentru ce există Biserica?... eu n'am sciut sĕ rĕspund. Mĕ uitam la părintele cu ochiĭ bleojdiţĭ şi gura căscată şi nu puteam sĕ scot o bóbă.... Părintele iritat de stupiditatea elevului, altă-dată atât de atent, îmĭ dĕdù o dojană aspră:

»Ce? Ai căḑut din lună, Berlaud? Orĭ te-ai născut între ómeniĭ sĕlbaticĭ, de nu cunoscĭ nicĭ adevĕrurile cele mai simple ale religiei tale?«

In acea clipă aud cu gróză, că se deschide uşa bisericii. Am cunoscut îndată după tusa lătrătóre că e domnişora Leocadia, o fată bĕtrână a cassierului comunal. Paşiĭ ei se opriră în faţa basinului şi îndată după aceea auḑirăm un ţipet de spaimă, amestecat cu un ocăcăit straşnic.

»Aoleu! Satana! Diavolul în basin!« striga fata bĕtrână şi alerga desmetică prin biserică, făcêndu-şi mereu cruce, până ce căḑù istovită pe un scaun.

Printre şcolarĭ se produse o învălmăşală nespusă. Pe când părintele se repeḑì la basin, elevii se urcară pe băncĭ întinḑêndu-şĭ grumaḑii să vadă ce e, şi un hohot puternic se auḑì, când zăriră brósca svârcolindu-se în mânile părintelui, care o scóse afară, prinḑêndu-o de un picior.

Sângele mi se închegà în vine.

»Cine a făcut'o acésta?« întrebà părintele cu vocea năduşită de mânie.

Drept rĕspuns se auḑiră în cor asigurările de nevinovăţie ale elevilor. In sgomotul cel mare şi rîsetele băieţilor, numai eu rĕmasem tăcut şi cu ochiĭ sgâiţi. Sângele mi se suì tot în obraz.... M'am tradat. Părintele părea că mĕ sdrobesce cu privirea sa dispreţuitóre.

»Aşa dér, tu ai sĕvêrşit acéstă profanare detestabilă?« strigà el cu glas de tunet. »Băiat ticălos ce escĭ.... Aşa puţin pricepĭ tu, ce respect datorim noi lucrurilor sfinte?... Nu escĭ vrednic sĕ mai facĭ slujba de ministrant! Sĕ nu îndrăsnesci a te mai apropia de altar!... Sĕ te îndepărtezĭ din biserică, copil nefericit! Spre mângăiere poţĭ sĕ-ţĭ iai jucăria ta luméscă«.

La cuvintele acestea, mi se părea că se surpă biserica pe mine şi că se prăpădesce lumea. Ca ameţit ridicai brósca, care săria tocmai spre mine, şi eşiĭ din biserică.

Cum m'am vĕḑut afară, am luat'o la fugă şi nu m'am oprit până la părăul, unde prinsesem pe Mirlina. O aşeḑai pe marginea părăului, de unde sărì veselă în apă.... Apoi mĕ părăsiră puterile şi lungindu-mĕ pe pămênt, începui sĕ plâng cu amar.

M'a dat afară din slujbă.... Adio mărire şi părăluţe! De-acum înainte nu voiu mai aşterne foi de trandafirĭ la procesiunĭ, pe calea spre altar şi nu voiu mai vedé înseninându-se fruntea încreţită a mamei la zărirea bănişorilor agonisiţĭ de mine!... La gândul acesta începură din nou a-mĭ curge lacrĕmile.

Nimic nu produce aşa fóme, ca plânsul.... Sbuciumul micului meu stomac îmĭ reamintì óra prânḑului. Plecai spre casă, mai mult târându-mĕ, de par'că mĕ trăgeau câniĭ. Acasă încă nu scia nimenĭ de nenorocirea mea. Toţĭ erau cu voie bună şi eu nu m'am încumetat sĕ le stric veselia.

Mi-am purtat decĭ nĕcazul în tăcere, şi pe când mĕ jucam cu fraţiĭ mei şi ajutam mamei câte la vr'o trébă, mĕ sforţam sĕ iscodesc vr'un chip, prin care sĕ împac pe părintele! El era bun şi drept.... Numai de aş avé curagiul şi priceperea, sĕ-i esplic totul cum s'a întêmplat, — póte ar înţelege, că n'a fost rĕutate la mijloc şi m'ar ierta.... Dér înfricat de mânia lui de a doua ḑi diminéţa, n'aş fi în stare a scóte din gură, că eu n'am pus brósca în basin pentru altceva, decât fiind-că eram îngrijat sĕ nu móră.... Nu-mĭ rĕmase decĭ altă speranţă, de cât sĕ rog pe mama de mijlocitóre. Ea sĕ facă încercarea a mĕ justifica şi a ruga pe părintele sĕ mĕ priméscă érăşi.... Dér mama era aşa de timidă. Cum sĕ îndrăsnéscă ea a mĕ apĕra înaintea părintelui, deşi el i-a arătat în tot-déuna mare bunăvoinţă!... Şi în sfêrşit îmĭ lipsia şi mie curagiul de a-i mărturisi totul....

Nu se póte! Trebue sĕ mĕ gândesc singur la scăpare.

De odată se zămislì în creerul meu înfierbântat idea unui mijloc de scăpare, pe care nu-l întrebuinţéză de cât ómeniĭ ajunşĭ la desperare, carĭ sunt în stare sĕ pună în risic orĭ ce.

Séra, când îmĭ făceam temele pe a doua ḑi, compusei în taină o scrisóre aşa, ca şi cum ar fi scris'o mama:

Prea Cuvióse Părinte!

Sperez dela bunătatea cea mare a D-vóstre, că veţi ierta pe băiatul meu.... Este cam neastîmpărat, dér nu e băiat rĕu. N'a sciut că face vr'un rĕu, şi a plâns aşa de mult.... Şi décă aţĭ fi aşa de bun sĕ-l primiţĭ érăşĭ ca ministrant, de sigur, îşĭ va da tótă silinţa, sĕ vĕ mulţuméscă prin purtare bună....

ss. *Laura Berlaud.*

Scrisórea avea câte-va pete de cernélă şi mai multe greşelĭ de tipar, tocmai bună, pentru-ca părintele sĕ o priméscă drept scrisóre a mamei mele, despre care scia că nu e mare cărturăréső.

A doua ḑi mĕ duseiu la ora obicĭnuită la biserică. Sosind acolo, mĕ primblu de câte-va orĭ pe uliciόra dinaintea casei parochiale. Şi când am zărit pe părintele că iese pe pórtă, m'am repeḑit la dênsul cu pălăria în mână şi i-am predat scrisórea.... Părintele îşi încreţĭ fruntea, dér cetì scrisórea. ... Apoi se uità la mine cu ochĭ cercetătorĭ, şi mĕ vĕḑù aşa mic şi tremurător, stând înaintea lui şi aşteptându-i sentinţa. In frica aşteptării îmĭ rodeam cu dinţii bordurile pălăriei.

»Ei bine«, ḑise el împăturând hârtia şi vîrîndu-o în buzunarul reverenḑii. »Din consideraţiune faţă cu mă-ta, te iert.... Dér vai de pielea ta, décă îţĭ va mai trece vr'odată prin minte sĕ facĭ asemenea năzbutii!«

»Ah, nu, nu, domnule părinte!« bolborosiĭ eu... şi îmĭ venia sĕ chiuesc de bucurie, de emoţie şi recunoscinţă.

»Aşa dér mâne poţĭ sĕ viĭ érăşĭ la biserică« şi îmĭ făcù semn sĕ plec.

»Am înţeles, domnule părinte!« şi mĕ îndepărtai cu paşĭ grăbiţĭ spre şosea, sărind şi chiuind de bucurie.

Eram ca nebun. Imĭ venia sĕ îmbrăţişez lumea întrégă. Eram aşa de uşor, aşa de liber! Aveam sensaţia, par'că aş puté sĕ sar peste coperişurile caselor! Beţia bucuriei însĕ nu ţinù mult. O nouă nelinişte mĕ cuprinse. Se apropiau Pascile şi părintele era duhovnicul meu.... Trebuia decĭ sĕ-i descoper şiretlicul.... Şi cine scie, ce ispăşire grea, ce dojană grozavă o sĕ capĕt după aşa o fărădelege....

In ḑiua spovedaniei m'am apropiat copleşit de pocăinţă de scaunul judecătoresc. Inima mi se strîngea de frică, dér cu tóte acestea eram decis a-mĭ uşura sufletul prin mărturisire sinceră şi completă.... Imĭ venia aşa de greu.... Dér în sfêrşit am trecut şi peste asta, între şiróie de lacrĕmĭ şi oftărĭ....

Părintele tresărì revoltat.

»Cum, mişelule, tu ai scris scrisórea?«

»Da« bâlbâiĭ eu, suprimându-mĭ cu forţa lacrĕmile.... »N'am îndrăsnit sĕ vĕ spun totul.... Mi-a fost frică de mânia D-vóstră«... Părintele îşĭ întórse faţa. Inconscient i-am atins córda cea slabă. Escelentul bărbat se simţia adesea-orĭ nefericit din causa temperamentului sĕu iritabil, care îl făcea une-orĭ sĕ-şĭ piardă stăpânirea. »Şi apoi.... sĕrmaniĭ mei părinţĭ... ar fi fost aşa de nĕcăjiţĭ.... Şi atuncĭ mi-a venit idea cu scrisórea....« Şi începură din nou sĕ-mĭ curgă ḑece rêndurĭ de lacrĕmĭ....

Părintele tăcù un rĕstimp, apoi îşĭ întórse faţa spre mine, şi atuncĭ observai un surîs în ochii lui, cu tóte că îmĭ ḑise fórte aspru următórele cuvinte:

»Acésta a fost o minciună fórte urîtă. Dér mi se pare că trebue sĕ te iert, fiindcă motivul a fost fără îndoială nobil.... Escĭ un bun fiu, asta o sciu.... Dér sĕ-ţĭ înfrânezĭ altă-dată fantasia, fiul meu, căcĭ ea este o povăţuitóre viclénă.... Poţĭ sĕ o păţescĭ odată. Un spirit prea iscoditor póte sĕ-l ducă pe om uneorĭ înaintea curţii cu juraţĭ....«.

»Orĭ.... póte sĕ-i procure un scaun la Academie«, încheià rîḑênd unul din ascultătorĭ.

Oniţă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Golgota...

Vuesce Golgota de lume nebună,
Èr ceriul în flacărĭ trăsnesce şi tună,
În suflete urlă o patimă órbă,
Pĕcatului negru virtutea e róbă!

Figurĭ schimosite cu pletele 'n vênt
Frămâtă sĕlbatic străbunul pămênt,
Vorbesc pătimaş si urlă şi 'njură,
Şi ochii li-s roşii de gróznică ură!

În negrul lor suflet s'a stins orĭ-ce milă,
Dór vrajbă şi hulă şi pismă şi silă,
Umplută li-e gura de spume nebune,
Venitu-li-a vremea pe El sĕ-şĭ rĕsbune!

»Ei, scapă-te acuma tu falnic Christóse,
»De eştĭ Dumneḍeu, de pe cruce co-
[bóră
»Şi mătură lumea cu aspru-ţĭ cuvênt,
»Fă praf şi cenuşe din negrul pămênt!

»Iehova e unul, Iehova-i stăpânul,
»Iehova cel mare pe tine, păgânul,
»Te ţintue astăḍĭ pe straşnica cruce
»Iehova cel tare, ce 'n cerurĭ străluce!«

Cu fruntea plecată şi 'n mânĭ pironit
Stă Domnul stăpânul, perdut, umilit,
Din rane-i ţîşnesce şiróe de sânge,
Şi trupu-i sub chinul cel gróznic se
['nfrânge!

Vai! sângele-i sfânt tăcutu-s'a lac!
»Ci értă-i Părinte, că nu sciu ce fác!«
Se rógă şi ḍice cu glasul lui blând,
Când lumea nebună îl scuipă rîḍênd!

La pólele crucii se rógă şi plânge
A lui maică sfântă, cu lacrĕmĭ de
[sânge,
Îşĭ sfâşie haina şi-şĭ chiamă duios
Iubitul copil, pe blândul Christos!

De-odată 'ntunerec se face în lume,
Inghiaţă pe buze şi ură şi glume!
»Christos a murit!« — o voce şoptesce
Şi ceriul în doliu adênc se 'nvĕlesce!
[illegible]
[va bunĭ
Din lumea cea multă de ómenĭ nebunĭ,
»Încins'am cu spinĭ şi iubirea şi mila,
»Ne értă Christóse, şi értă-ne sila!«

V. Niţescu.

Satul meu.

Eram odată fórte mândru de satul meu şi cu multă bucurie spuneam numele lui nu numai celor ce mĕ întrebau, de unde sunt, ci şi celor ce nu aveau nicĭ o pricină sĕ mĕ întrebe. Eram în drept sĕ mĕ fălesc cu numele satului meu, mai întâiu pentru-că din gura unui gazetar român de mare preţ înţelesesem la un prânḍ de sĕrbătóre, că acest sat îşĭ trage începuturile sale nemijlocit dintr'o colonie a împĕratului Traian, pe care o pomenesc vechiĭ cronicarĭ, ca aşeḍată undeva în brâul munţilor noştri. Prinsesem atuncĭ o înflăcărată dragoste şi o evlaviósă cinstire mĕ subjugase pentru acel gazetar, care prin cuvêntul sĕu mi-a croit drumul, ce-l urmez de atuncĭ în viéţă, şi care îmĭ sădise în inimă dorul şi nepregetul de a arăta şi a dovedi eu în chipul cel mai strălucit şi mai neîndoios prin originea şi trecutul satului meu, că neamul românesc a dus un traiu neîntrerupt pe plaiurile şi în munţiĭ Carpaţilor, neîntrerupt de când împĕratul Traian l'a sĕmĕnat în locurile, unde acum se găsesce rĕsărit atât de des.

Şi cum sĕ nu mĕ resfăţ în simţul patriotismului meu local, când tata şi moşu mai cu sémă, mĕ îmbătau de mândrie cu spusele lor din vremurĭ trecute măreţe şi înălţate, ale satului nostru? Moşu 'mĭ istorisia cele ce auḍise din bĕtrânĭ şi povestea lui dréptă am aflat'o eu deunăḍĭ în scripturĭ cu trei veacurĭ mai bĕtrâne decât moşu, că ómenii din satul nostru erau atuncĭ aşa de renumiţĭ în cinste, virtute şi înţelepciune, încât erau trimişĭ din partea marelui judeţ şi sfat al cetăţiĭ, ce stăpânea un colţ mare de ţéră, trimişĭ în solie înaltă şi cu treburĭ grele la principiĭ Ţĕriĭ Românescĭ şi de acolo aduceau érăşĭ scrisorĭ cuprinḍĕtóre de taine împĕrătescĭ şi mai aduceau vorbe de mare cumpĕnélă şi banĭ şi alte darurĭ, cum îşĭ trimit uniĭ altora boieriĭ, craiĭ şi împĕraţiĭ.

Ameţiţĭ de mărirea trecutului şi lacomĭ, ca sĕ ducă mai departe acéstă mărire, ómeniĭ noştri îşĭ trimiteau cu grămada băeţii la şcolĭ mai înalte, şi mĭ-aduc aminte cum unul dintre tovarăşii mei de şcólă, băiat — cum îi ḍiceam noi — din neam prost, spunea în gura mare, că el nu se lasă de învĕţătură până n'o ajunge un »cap de ţéră«.

Atâţia bărbaţĭ vestiţĭ se ridicaseră din satul nostru, din opincă până la rangurile cele mai înalte în biserică orĭ în scara judecătoréscă, încât noi băeţii de şcólă o spuneam cu îngâmfare celor dintr'alte sate, că dela noi din sat »numai împĕrat şi Christos n'a eşit«. Ba ne apucase chiar mania de a viclenĭ în potriva adevĕrului istoric şi a ḍice mai în glumă, mai în serios — că cutare şi cutare învĕţat, orĭ poet, orĭ bărbat de stat, s'a născut tot în satul nostru.

* * *

Au trecut numai 20 de anĭ de când mĕ desmierdam în aceste ḍile de aur ale satului, unde m'am născut şi am trăit frageda copilărie. Aruncat de sórte pe alte ţĕrmurĭ îndepărtate, numai rar de tot mĕ mai reîntorc la casa părinţilor mei. Tatăl meu nu-mĭ mai povestesce de cele trecute, vesel şi liniştit, ci-mĭ amăresce sufletul cu istorisirea vremurilor de acum. S'au aşeḍat lângă odinióră »curat« românescul nostru sat fabricĭ cât satele de marĭ şi mai bogate decât ele; a venit şi carul de foc şi i-a stins pe puterniciĭ noştri cărăuşĭ. Strĕiniĭ, fără palmă de loc, veniţĭ între noi din cele patru vênturĭ, astăḍĭ ne-au dat ocol şi ne-au icuit din tóte părtile. An de an se dĕrîmă câte o veche casă românéscă şi se ridică bolta séu dugheanul strĕinului, ce-şĭ rîde de ai noştri.

Am ajuns cu satul nostru în marĭ şi grele patimĭ, şi nimenea dintre noi nu [illegible] cu locul nascerii sale. Mândria mea de odinióră d'abia se mai ţine de mine. Dór biserica cea mărétă şi străveche întemeiată pe tărie voivodéscă cu turnul ei ce strălucesce 'n mare depărtare, mai ţine nădejdea unei mărirĭ nouĕ în inimile ómenilor întristaţĭ ai satului nostru.

Suntem în patimĭ, va trebuĭ sĕ suferim greutatea pĕcatului, va trebuĭ sĕ îndurăm undele năvălirii asupra nóstră a limbilor strĕine, în tocmai cum străbuniĭ noştri au suportat peste capetele lor sute de anĭ valurilor treceriĭ popórelor barbare.

Acum de sfintele Pascĭ o singură mângăere alină durerile mele. Este mângăerea, că în vremurile posomorîte, ce le-au ajuns, în faţa primejdiei generale, ómenii din satul meu ca nicĭ odată, póte, trăiesc în cea mai bune învoire.

Pace fie între voi, ómenĭ, carĭ nicĭ când nu v'aţĭ părăsit moşia, căcĭ »apa trece şi pietrile rĕmân«, şi aduceţi-vĕ aminte, că numai aceia se învrednicesc de înviere, de viéţă nouă, carĭ au spălat cu suferinţa şi au plătit cu jertfa morţiĭ greşala şi pĕcatul cel cu voie şi fără de voie!

Inviere fără patimĭ nu se póte!

— Liu.

O óră la Carmen Sylva.

Sub acest titlu *„Neues Wiener Tagblatt“* de la 23 Aprilie 1905 publică următorul articol:

De curênd ḍiarele aduseră scirea, că Regina României, Carmen Sylva, a terminat o dramă *„Destinul“*, cu privire la viaţa poporului român.

Din întêmplare trecênd prin Bucurescĭ, am cerut o audienţă, spre a puté afla chiar de la Regina ceva despre drama acésta. Ce mĕ încurajiase în propunerea mea, era faptul că Regina 'mĭ esplicase, acum câţĭ-va anĭ, obiectul dramei sale *„Meşterul Manole“*, ce s'a jucat, precum se scie pe scena »Burgteatrului« din Viena.

Audienţa mi-s'a acordat şi la óra fixată m'am presentat în camera de lucru a Reginei. Dênsa tocmai era ocupată cu aranjarea unor vestminte bisericescĭ. Carmen Sylva a dăruit mai tuturor bisericelor ţĕrii sale evangelii, ale căror iniţiale sunt artistic şi prea frumos împodobite; acum lucréză la póle de pristol şi alte odăjdii bisericescĭ.

Dênsa puse lucrul lângă sine, pentru ca sĕ priméscă pe óspele sĕu, şi aduse vorba imediat asupra femeiei române, spunându-mĭ că acum n'are timp mult ca sĕ-mĭ esplice ţesătura dramei, séu sĕ se ocupe cu lucrărĭ literare mai importante. E adevĕrat că lucréză cu maşina de scris ḍilnic, dér ocupaţia dênsei principală e acum cu totul alta: dênsa voesce sĕ creeze o instituţiune în folosul ţĕrei sale mult încercate; *o instituţiune, care sĕ-l scape pe ţĕran de miserie, şi chiar în timpurĭ rele, când recolta ar fi slabă; nu de milă, ci de lucru are nevoie ţĕrănimea.*

Apoi Regina enumĕră diferitele societăţĭ, ce s'au format în scopul de-a găsi un lucru producător pentru poporaţiunea de la ţéră.

De astă-dată, însĕ, e cestiunea de-o întreprindere mai mare, e vorba de înfiinţarea unei industrii preţióse.

S'a făcut anul trecut observaţiunea, că pe timpul secetei teribile, singura plantă care a resistat, a fost *dudul* (frăgarul). Numai el a înverḍit şi a rĕmas frumos. Rădĕcinile lui străbat adênc în pămênt, şi găsesc nutremênt acolo de unde alte plante nu pot asimila nimic.

Observarea acésta i-a adus Reginei idea culturei mătăsei în România. Dênsa e ocupată acum sĕ organiseze în ţéra întrégă *crescerea viermilor de mătase, cultivarea duḍilor*, înfiinţarea de biurourĭ în fie-care judeţ pentru esaminarea coconilor, cumpĕrarea şi vênḍarea atât de sĕmênţă, cât şi de coconĭ.

Fetele în şcóle, maicele în mănăstirĭ sĕ se dea la torsul şi ţesutul caerelor de mătase. Regina se gândesce la procurarea instrumentelor şi maşinelor trebuitóre, pentru-ca sĕ se pótă înfiinţa şi un muzeu permanent, precum şi esposiţiunĭ speciale. Regina deja a contribuit cu 12.000 lei spre a face faţă cheltuelilor celor mai urgente.

Apelul Reginei a fost întîmpinat cu bucurie în tótă ţéra, şi lucrul urnit de dênsa e pe cale bună.

Intr'aceea Regina ne arată probe de stofe de mătase confecţionate în România. Mai îmĭ spuse Regina, că dênsa nu vrea, ca coconii sĕ se vêndă în strĕinătate.

Fabricile italiene deja s'au oferit sĕ [illegible] *volte în România industria mătăsei ca o industrie naţională casnică.* Femeile române sciu sĕ tórcă, sĕ ţésă şi sĕ facă dantele fórte bine; ele vor învĕţa repede sĕ umble cu viermii, sĕ-i créscă, sĕ întrebuinţeze coconii. Ţéra va profita de destoinicia femeii române.

Trebuesce părăsit însĕ vechiul sistem de ţĕsut (rĕsboiŭ) cu picióreie, pentru-că produce sterilitate, în urma unor bolĭ ce le provócă.

Regina Elisabeta nu e dispusă favorabil pentru înfiinţarea unei societăţĭ pe acţiunĭ. Industria trebue mai întâiu sĕ devie un bun comun al poporului, ca în cas de rea recoltă sĕ aibă ţĕrănimea un câştig compensator.

După aceea Regina trecù la invenţiunea unui zeţar (culegĕtor-tipograf) orb esecutată de dênsa în palat. Regina l'a luat pe zeţarul dintr'un asil, deóre-ce se temea că din causa tristeţei vieţei monotone sĕ nu-şĭ răpună viaţa.

Regina afirmă din nou. că sĕracului nu i-se póte face bine, decât procurându-i de lucru. Pe zeţarul orb Regina l'a sprijinit astfel, că l'a dat pe lângă servitorul dênsei ca ajutor.

Acest servitor e însărcinat cu transcrierea scrierilor dênsei pentru orbĭ.

După câte-va sĕptĕmânĭ, zeţarul orb a inventat o maşină simplă, a cărei construire nu va costa decât 25 de mărcĭ, pe când acum costă 2—300 de mărcĭ. Regina mai spuse, că a luat la Berlin patentă pentru invenţiunea orbului, şi că acum va transcrie cu repeḍiciune şi în numĕr mare scrierile necesare pentru instrucţiunea orbilor, carĭ d'aicĭ înainte nu vor fi constrînşĭ sĕ se ocupe numai cu lucrurĭ mecanice. Regina are pentru orbĭ o milă fără marginĭ, şi doresce sĕ le facă bine, înseninându-le esistenţa.

Regina are sentimente adevĕrat umanitare. Abia a terminat o lucrare, şi deja sĕ gândesce la alta. Puterea de muncă a dênsei e tot atât de activă, pe cât de intensiv e spiritul dênsei în prilegiurĭ de a face.... bine. Dênsa are pentru tóte suferinţele vieţii nu numai o înţelegere clară, dér şi o inimă compătimitóre. Din tóte actele acestei Regine, reiese cea mai curată şi nobilă iubire a aprópelui.

Chef.

Beţĭ băeţĭ, sĕ mai rĕmâie,
Ca sĕ bem cu toţĭ pe rênd,
Şi pămêntul din călcâie
Sĕ-l svântăm, ş'apoi sĕ fie
Vina mea şĭ-ocara mie,
Dér sĕ 'ncepem mai curênd!

Écă mĕ se 'ncinge sêrba
Ce mai staţĭ! acu-i acu!
Uite Fîţa, bat'o scârba,
O chindie 'n colţ dumică,
Èr o clónţă mărunţică
Tot o apă se făcù.

Hi, hi, hi! da sciĭ că-i bună,
Ţine-o cióră tot aicĭ!
Fă loc babo, eştĭ nebună!
Asta-i rîs!..., e mică casa,
Tot pe loc sĕ batem désa,
Uite mĕ la Tiriplicĭ!

Vré şi Haplea sĕ s'apuce,
Tontoroiŭ şi cu Flaimuc,
Găgăuţă-şĭ face cruce
Şi se 'ntinde-o ţopăială
Şi 'ncărcat de năduşală
Piciu jócă 'ntr'un papuc.

Nu-i curată, e făcută,
Uite mĕ, uncheşiĭ, ḍĕu,
Se ţin bine de lăută,
Mĕi ne lasă, asta-i bună!
Şi voi n'auḍiţĭ cum sună
Cobza, pentru Dumneḍeu!

Au jurat băbariĭ acuma,
Vré ca sĕ ne dea pe jos,
Nu e de trecut cu gluma,
S'au lăsat de bĕutură,
Mai ţipaţĭ, mai dă-i din gură,
Care eştĭ mai filoscos!

Uite-aşa, aşa veḍĭ bine;
Ia sĕ mai vedem de vin,
Erĭ s'a dus şi mâne vine,
Pe toţĭ draciĭ, aḍĭ e praznic,
Ăl cu óla fi obraznic
Bea şi dă-o 'ncoa sĕ 'nchin!

Mĕi băeţĭ, mai sciţĭ voi una?
Daţĭ sumanu de pe voi,
Ca sĕ mai jucăm străbuna,
Orĭ acum, orĭ nicĭ-odată,
Veselia nu-i cu plată
Şi s'o 'ntindem până Joi!

Romulus Cioflec.

O serbare la Constanţa.

Primirea solemnă a noului vapor „România“.

Cetitorii noştri au fost informaţĭ deja despre frumósa solemnitate, ce a avut loc în portul Constanţa Duminecă în 3/16 Aprilie cu ocasiunea sosirei noului vapor »România«. Ca întregire publicăm încă următórele amĕnunte:

S'a întêmplat că în ḍiua aceea se aflau în escursiune la Constanţa şi membrii Academiei, d-nii Ioan M. Moldovan, Nicolae Teclu împreună cu fiică-sa, din Transilvania, apoi Simion Fl. Marian din Bucovina. Era anunţat, că noul şi splendidul vapor »România«, care a plecat din şantierele de la St. Nazaire la 5 Aprilie,—la 8 Aprilie a fost în Gibraltar, în 13 Aprilie la Pireu, în 15 séra la Constantinopol — va sosi Duminecă în 16 Aprilie la 9 óre diminéţa Cu o óră înainte sosi trenul ministerial cu d-l Ionel Grădişteanu, ministrul lucrărilor publice, însoţit de directorul general al căilor ferate, de primarul oraşului Constanţa şi alţii, ér îndată după aceea ministrul cu cei-ce l-au însoţit se urcară pe remorcherul »Iulietta« cu care eşiră în largul mării spre întêmpinarea noului vapor, care sosind în rada Constanţei, luà pe bord pe d-l ministrul, cu persónele ce-l însoţiau cât şi pe membrii amintiţĭ ai »Academiei Române«. Indreptându-se spre interiorul portului, »România« fù salutată de musicele postate pe mal şi de uralele imensului public adunat acolo, care agitând pălăriile, salută drapelul românesc.

După acostarea vaporului ministrul

cu întréga asistență au visitat interiorul vaporului, care nu lasă nimic de dorit în ce privesce eleganța și igiena. La ora 1 s'a dat pe vapor un banchet, între carĭ au luat parte 60 de invitațĭ, la care și cei trei membrii ai Academiei. Primarul Constanței a închinat pentru regele Carol, ér d-l ministru I. Grădișteanu a ridicat păharul sĕu pentru viitorul României și pentru serviciul maritim român, apoi pentru poporațiunea Dobrogei și pentru comandanții vapórelor române. Ministrul a fost salutat prin câteva toaste, ce s'au ridicat în sănĕtatea sa. Membrii Academiei I. M. Moldovanu și S. Fl. Marian au toastat pentru prosperitatea României.

După amiadĭ a urmat escursiune cu vaporul »România« în largul mărei, ér séra la 6 óre »România« reîntrà în port și la acostare aspectul vasului fù fotografiat cu un aparat mare.

E de remarcat în fine, că susnumiții membrii ai »Academiei« au fost întîmpinațĭ de ministrul I. Grădișteanu cu multă atențiune și afabilitate în tot timpul cât a durat solemnitatea, la care au fost învitațĭ.

Cântec.

Sĕ plâng tălăngile încet
Și mor în luminișurĭ,
Departe...'n sat un clopot blând
Rĕsună ca din visurĭ.

Tăcute turme pasc pe deal
Și fluturĭ sburdă'n sóre.
In sat pistóle răpăesc
— E nuntă, sĕrbătóre.

Ciobanul trist, trântit pe brâncĭ
Duios pivesce'n vale,
Oftéză lung și lacrime
Ișĭ fac pe față-i cale.

Ér clopotele cântă'n sat,
Talanga nu mai bate,
Inmărmurite oile
Privesc spre el, mirate.

Emil A. Chiffa.

Dușmanii.

Gheorghe-a-Anuței avea un dușman de mórte.

Se luaseră întâiŭ la cértă pentru nișce pământ. La proces se împăcară, bĕuseră chiar o nópte întrégă amêndoi, el și cu Costache Tudor, și se întórseră ținêndu-se de după cap și chiuind. Și după aceea, dragoste mare: nu era dĭ sĕ nu între Costache Tudor în casa lui Gheorghe, de era, orĭ de nu era gospodarul acasă. Asta n'a durat mult. Intr'o séră, pe când se întorcea de la pădure, îl opresce baba Maranda în colțul hudiței și-l îndémnă sĕ lase carul acolo și sĕ se ducă pe furiș acasă: că ce va vedé, are sĕ-i placă. I-a dat lui prin minte ce trebue sĕ fie și chiar așa a și fost. Bate în ușe, ușa închisă. Strigă sĕ-i dea drumul, nu rĕspunde nimenĭ, dér aude șópte. Pune umĕrul, se opintesce și scóte ușa din țițînĭ.

„Bine, mĕi câne, așa prietin mĭ-ai fost?" Și cum era cu toporul în mână, i-a dat două peste șale cu muchea. Costache a țipat: „Nu mĕ omorî!", și a căḑut. Gheorghe l'a tîrît afară până în drum, apoi s'a întors la nevastă și i-a pușcat o bătae, s'o ție minte câte ḑile a fi șĭ-a trăi.

Celălalt a zăcut o bucată bună de vreme, apoi când s'a însănĕtoșat, n'a ḑis, nicĭ n'a făcut nimic. Păr-că uitase întîmplarea. Dér Tudor era om viclén și rĕu; când rîdea par-că voia sĕ muște și avea un ochiŭ, care privea strîmb și scânteia ca ochiul unei fiare. Lui Gheorghe-a-Anuței nu i-a spus nimic despre cele două muchĭ de topor, — dér printre ómenĭ se svonesce, șoptesce unul, șoptesce altul, — și așa ajunse și la urechea lui Gheorghe un crâmpeiŭ de vorbă: adecă Tudor îl paște și-i calcă tot-déuna pe urme și când îi va veni lui la îndemână, A-Anuței nu va mai călca iarbă verde, au sĕ-l găsescă alții svîrlit în'run șanț.

Gheorghe era om voinic, nu se prea uita ce spun alții. A trecut multă vreme, fără sĕ se întîmple nimic. Dér într'un rînd pe când se ducea la têrg, pe dealul de de-asupra satului, a dat cu ochii de Costache. Nu șĭ-au spus nicĭ o vorbă, s'au uitat numai unul la altul și ochiul strîmb al lui Tudor scânteia ca oțelul. A dóua ḑi, l'a zărit în pădure, părea că umblă căutând ceva, dér Gheorghe a simțit săgéta ochiului rĕu. Și în ḑilele carĭ urmară, dușmanul îi stătù în préjmă ca o fiară. A-Anuței se hotărî sĕ nu înopteze nici odată pe drum, ḑiua nu-i păsa lui nicĭ de doi cât Costache.

Cu tótă hotărîrea însĕ nu se putù ține de cuvênt. In sĕptĕmâna mare, muncĭ tótă vremea cărând scândurĭ la têrg și tocmai în Sâmbăta învierii întârḑia la plata cărăușieĭ și porni séra spre casă

Acésta nu i-se întîmplase nicĭ odată. De Inviere trebue sĕ fie orĭ-ce om acasă, sĕ se ducă cu lumînarea la biserică, sĕ serbeze creștinesce scularea din morțĭ a Mântuitorului. Dér rĕu, afară din cale nu-i părea lui Gheorghe, pentru-că-i era punga plină și se gândea, că va petrece cu voie-bună sfintele sĕrbătorĭ.

Nóptea se lăsase, când carul eșise din têrg. Omul socoti că până la mieḑul nopții va ajunge acasă și va apuca și ceasul când preotul strigă din altar în liniștea bisericei: „Hristos a înviat!" — Acuma carul gol hodorogea pe drum și boii își cumpăneau capetele la drépta și la stânga, pas cu pas. Gheorghe sta în chilna de dinainte, uitase de Costache și se gândea acasă.

Un pătrar galben de lună se lăsase spre asfințit, câmpiile adêncite într'o lumină de zorĭ se întindeau tăcute până la linia vînătă a zării. Gheorghe-a-Anuței se gândea la ai lui. Are nevastă cuminte și un băiat frumos. Acuma, de bună sémă, îl aștéptă amêndoi, îmbrăcațĭ gata sĕ mérgă la Inviere. In casă e curat, pe masă stau cozonacii și pasca de pe sobă împrăscie o mirodenie, cum nu se mai află. Ei stau și-l aștéptă și când va întra carul în ogradă, au sĕ-i iasă înainte. Gheorghieș, copilul, are sĕ-l întrebe ce i-a adus de la têrg, are sĕ-l scotocéscă prin sîn, are sĕ găsescă covrigii și are sĕ fie fórte vesel. Au sĕ ia apoi lumînările, au sĕ se ducă la biserică. Acolo norod mult: tot satul, biserica geme de lume, dér glasurile cântăreților tot pĕtrund limpeḑĭ și dulcĭ ca nicĭ odată, căcĭ după șése nopțĭ de jale, cuvêntul de fericire în curênd va trece din gură în gură. Acasă femeia pune găina fiartă pe masă, pune cozonacul, pasca și ouĕle roșii alăturĭ. Bărbatul rĕsuflă cu mulțămire și se gândesce, că tot e bine când printre nĕcazurile vieții ajungĭ o ḑi mare ca acésta, sĕ te poțĭ gândi în tihnă la Dumneḑeu.

Lucrurile așa au sĕ se întîmple, ca de multe orĭ în anii din urmă, cu deosebire că acuma belșugul și pacea sunt mai marĭ în gospodărie. Nevasta a prins minte și s'a liniștit, de când a mâncat bătaia cea bună.

De aicĭ gândurile îl duc pe Gheorghe fără voie la Costache Tudor. Se gângândesce, că póte sĕ i-se întîmple ceva, de vreme ce dușmanul îi dă de câteva ḑile tîrcóle. Póte chiar îl aștéptă. Pădurea, care curge de pe cósta dealului, ca un rîu de păcură, se apropie.

Gheorghe-a-Anuței par-că se deștéptă. In tăcerea nopții se aude slab murmurul Moldovei, care se svîrcolesce mâniósă, în urmă, pe prundul vadurilor. In lungul drumului, îndărăt nu se vede nimic, luna se cufundă la asfințit în zare, dér înainte în întunerecul orb al pădurii, cine scie ce-l aștéptă.

Inainte de a întra sub bolțile copacilor, își face cruce. Și de-odată întră în nóptea adêncă de care se teme. E codrul înmugurit în primăvară, mirosind a lemn tînĕr, pe care l'a cutreerat întréga lui tinerețe, și e un întuneric prin care a mai trecut, fără ca inima sĕ-i bată mai grăbit ca de obiceiŭ, — dér acum în necunoscutul dinainte-i, pe care nu-l póte pătrunde, aștepta póte ghióga séu toporul. Prin ramurĭ góle trec aburirĭ slabe de vênt. Gheorghe își ațintise urechia, numai urechea lui îi mai póte ajuta, ochii nu vĕd nimic, ca și cum i-ar ține închișĭ.

Și boii merg liniștiți, ei cunosc drumul. De-odată îi trece prin minte lui Gheorge, că în fundul carului, în mânunchiul de fên, are legată barda, pe care orĭ-ce gospodar o ia de obiceiŭ la drum. Se întinde pe o cóstă, deslégă repede funia, pune mâna pe mănunchiul luciu și se trage ér în chilnă. Acuma i-se pare că s'a mai liniștit. Are un tovarăș.

La dreptul vorbind, nu i-e frică. Nicĭ nu tremură, nicĭ nu rĕsuflă greu, nicĭ nu se uită cu ochii holbațĭ la drépta și la stânga, — dér o liniște nedeslușită îi umple sufletul, boii merg liniștiți, pe când carul lunecă aprópe fără sgomot pe drumul umed.

Așa merge o bucată bună de drum.

De-odată rĕsare ca dintr'o amețélă și inima prinde a svîcni cu grabă. I-se pare, orĭ într'adevĕr aude ceva în urmă, pe drum? Nu, nu i-se pare. Prin întunerecul nepătruns, îndărăt se aud pașĭ îndesațĭ și repeḑĭ: cineva vine cu grabă, caută sĕ-l ajungă cât mai curênd. Și are sĕ-l ajungă, nu mai are mult, — și de bună-sémă, cel ce vine nu-i altul, decât Costache Tudor.

Icóne fugare trec: La têrg prin mulțime, a zărit ochiul strîmb și licăritor al dușmanului, dér de-abia acum își aduce aminte, atuncĭ nu șĭ-a dat séma. Și chiar acum nu póte spune cu siguranță, décă ochiul lui Tudor a fost, orĭ nu. Inima însĕ bate grăbit, întréga lui ființă simte că dușmanul se apropie, se grăbesce, se va alătura de el și-l va lovi. L'a urmărit de departe până ce l'a vĕḑut întrând în pădure. Apoi s'a grăbit. Prin întunerec, lovitura nu se scie de unde póte veni. Pașii se apropie. Gândurĭ trec ca fulgere. Sĕ se ridice, sĕ se cobóre din car, sĕ se așeḑe la marginea drumului, sĕ-l aștepte, sĕ-l umfle pe nesciute și sĕ-l sdrobéscă. Dér par-că nu-i vine sĕ se dea jos din car, carul și boii îi sunt ca nisce prietenĭ, mai bine sĕ simte cu ei.

De-odată aude o tuse stăpânită. Inainte i-s'a făcut întunerec. Un gând arde numai: dușmanul! — și mâna dréptă strînge códa securii. Când a pus dușmanul mâna pe car, A-Anuței nu avé nicĭ o hotărîre, nicĭ un gând ucigaș, nimic. Dér când a simțit mâna strĕină pe car, de-odată s'a încordat, s'a repeḑit ca un fulger în sus și s'a prăbușit îndărăt, a înșfăcat pe celălalt în brațele-i vînjóse, l'a tras spre sine, l'a trântit în fundul carului, i-a rĕstignit brațele în lăturĭ și i-a pus un genunchiŭ pe piept.

Omul gemea înăbușit, ósele-i trosnră ca și cum voiau sĕ se rupă, se frămênta sub încleștarea brațelor, voia sĕ spue par-că ceva și de gróză nu puté rosti nicĭ un cuvênt.

Gheorghe-a-Anuței isbucni de-odată, cu glas sperios:

„Costache! Tu eștĭ?

— Eu..." gemù greu dușmanul.

Gheorghe apăsà mai tare genunchiul, celălalt începù sĕ tremure din adênc, sĕ gémă și sĕ rĕsufle greu. Amêndoi stăteau ca împietrițĭ în întunerec, străbătuțĭ în întunerec și singurătate de fiorul morții.

De-odată dușmanul mugì cu spaimă:

„Mĕi Gheorghe!... Mĕi frate!... nu mĕ omorî!"

Ér A-Anuței strîngea cu drépta mănunchiul sĕcurii. Ḑise scrâșnind:

„Dér tu câne, de multă vreme te ții pe urma mea..."

Celălalt tremurând din ce în ce mai tare, gemù:

„Mĕi frate, mĕi frate Gheorghe...." și prinse a-se tângui cu vorbe nedeslușite.

Carul eșise pe cóstă, de-asupra satului. Steluțe ardeau pretutindenĭ în negura de jos. Și'n liniștea nopții, de-odată un dangăn, un vuet melodios umplù tremurând vĕzduhul. Clopotul cel mare de la biserică prinse a suna rar, ca o musică adêncă. Glasul lui umplea câmpiile și văile și nóptea cu bubuirĭ de cântec: par-că spunea vorbe duióse de mângăiere și de alinare și celor carĭ sufer și celor carĭ urĕsc.

Clopotul svîrlea în întunecimĭ cântecul Invierii, și Gheorge-a-Anuței, încet-încet își slăbi dușmanul din strînsóre, se trase pe draghina din drépta carului, își trecù barda în stânga și cu drépta își făcù cruce. Celălalt Tudor, se sculà greu ca un rănit, gemênd, și se așezà pe cealaltă parte. Amêndoi priveau spre luminile nenumĕrate, carĭ tremurau ca nisce steluțe, în vale, amêndoi ascultau musica adêncă a clopotului și carul coboria cósta spre sat.

M. Sadoveanu.

Pascile în Rusia.

După *O. Wohlbrück.*

Postul îndelungat s'a sfîrșit.

Sunetul clopotelor, carĭ străbat valurĭ, valurĭ aerul umed al mieḑului de nópte, anunță sĕrbarea învierii, a speranței și a ertării. E cea mai sublimă, cea mai sfântă sĕrbătóre a Rușilor, simbolul eliberării din sĕrăcie și frică: învierea în cel mai profund înțeles al cuvêntului.

Postul s'a sfîrșit. Mirosul particular al oleiului, care străbate străḑile și drumurile orașelor și satelor, e înlocuit de miresmele tămâiei sĕrbătorescĭ, ce curg în valurĭ gróse din bisericĭ și capele. Fețe palide se zăresc după geamurile luminate și figurĭ învăluite se mișcă, încărcate cu coșurĭ și legăturĭ, prin întunerecul nopții. Acești sunt cei mai ortodoxĭ, cei mai evlavioșĭ, carĭ vreau sĕ se facă înaintea celorlalțĭ părtașĭ de binecuvêntarea dumneḑeéscă.

Cu răbdarea caracteristică a martirului au împlinit acești creștinĭ severele poruncĭ ale sĕptĕmânei patimilor și nu șĭ-au luat refugiu la ajutorul medicilor, ca astfel sĕ-șĭ ascundă neputința lor de a nu puté împlini poruncile grele. Au gustat sĕptĕmânĭ de-arêndul din mâncările, carĭ atât de greu se pot mistui, au rostit érăși și érăși rugăciunile lungĭ, au făcut sutele de mătănii prescrise și au sărutat numĕrósele icóne, pe carĭ le adóră de sute de anĭ mulțimea credinciósă.

»Christos a înviat« vestesce preotul din altar, — »adevĕrat c'a înviat« cântă corul mulțimei. Mii de făclii luminéză de-odată întunerecul mohorît al Casei Domnului. Lumină se face pretutindenĭ, lumină în inimĭ, ochii se umplu de o lumină divină și mulțimea cade în genunchĭ.... »Christos a înviat« — »adevĕrat c'a înviat!« rĕsună din gură în gură, coșurile se desfac, legăturile scot la ivélă conținutul lor, ouĕ, cozonacĭ și șuncĭ se aduc la altar și preotul le stropesce pe tóte cu apa sfințită.

Un murmur și șopot general face loc tăcerei de mai 'nainte, urméză cu sgomot din ce în ce mai mare felicitările, sărutările, strîngerĭ de mână, erupțiunĭ de bucurie.... mâncările sfințite se strîng de sute de mânĭ și mulțimea pornesce prin eșirile bisericii spre strade și cătră casă.

In fie-care casă e întinsă masa de Pascĭ, acoperită cu pânzăturĭ albe brodate și încărcată cu fel de fel de mâncărĭ. In mijlocul mesei e aședat »Kulitsch«-ul, un cozonac copt în formă fantastică și presărat cu zăhar purtând literile X. B., inițialele cuvintelor »Christós woskrés« (Christos a înviat), apoi fala gospodinei ruse »Pasca«, un fel de aluat cu brânză și stafide, în fine ouĕle multicolore, tradiționalul cap de porc cu trandafirĭ de hârtie în gură, șuncĭ calde și nenumĕrate delicatese, începênd cu pescii afumațĭ, până la cele mai fine icre de Malossolj. Nu lipsesc bine înțeles nicĭ beuturile începênd de la rachiul de bucate (Wódka) până la cel mai scump licor franțuzesc.

La țĕră, unde preotul locuesce adeseorĭ la o depărtare de mai multĭ chilometri, sfințirea mâncărilor se face în Dumineca de Pascĭ. Fala gospodinei ruse este sĕ aibă cea mai frumósă masă de Pascĭ. Spre scopul acesta tóte florile, câte le póte aduna, le aduce și împodobesce cu ele masa sĕrbătorescă. Mâncările, farfuriile și paharele sunt acoperite cu florĭ — trei ḑile rĕmâne masa întinsă, fără îndoială un punct de atracție pentru toțĭ prietenii și rudeniile casei.

In decursul actului de sfințire tóte ușile odăilor stau deschise, toțĭ servitorii au întrare în sala principală, aducênd cu ei în pachete micĭ ouĕle și cozonacii lor, pe carĭ îi așéḑă pe o masă de-alăturĭ séu pe podine în jurul mesei sĕrbătorescĭ. După sfințire, cei presențĭ sărută crucea, apoi preotul trece prin tóte odăile, prin șură și grajdurĭ, stropindu-le cu apă sfințită. După terminarea acestei procesiunĭ, la carĭ asistă toțĭ ai casei, preotul pri-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

mesce numĕróse darurĭ: cozonacĭ, ouĕ şi alte mâncărĭ.

Urméză acum cel mai interesant obiceiŭ al Ruşilor adecă: sărutarea obligătóre. Intr'una din odăi se adună toţĭ servitorii casei, fie-care cu câte un ou în mână. Boerul séu soţia lui se duc în acéstă odaie, urmaţĭ de o femeie, care aduce o corfă plină cu ouĕ şi una gólă. Urméză apoi schimbul deouĕ, în decursul căruia domnul séu dómna casei sărută pe rênd pe servitorii şi ţĕranii, carĭ stau în serviciul lor. Obiceiul acesta nu e nicĭ igienic, nicĭ în tot-déuna plăcut, dér poporul rusesc ţine la acest obiceiŭ strămoşesc, care simbolisézā înfrăţirea şi egalitatea tut urora.

Deşi sărutatul de Pascĭ *în massă* e adeseorĭ o belea, el are totuşĭ şi partea sa bună, căcĭ obiceiul acesta, căruia nu e permis a se sustrage nicĭ cea mai nesimţitóre séu prefăcută fată, a dat prilej nu arare-orĭ unui peţitor mai fricos de a se apropia de alésa inimei sale. Rusul în genere sărută fórte bucuros şi ḑilele de Pascĭ îi sunt prin urmare un prilegiŭ dorit şi bine venit, ca sĕ-şĭ satisfacă pofta de sărutat. Pe străḑĭ ca si în alte locurĭ se pot vedé în ḑilele aceste îmbrăţişându-se şi sărutându-se cunoscuţĭ şi necunoscuţĭ. Lozinca ḑilelor este »Aştăḑĭ suntem toţĭ fraţĭ«.

Şi póte că în ḑilele de sĕrbătóre de acum se simt Ruşii mai mult ca orĭ şi când fraţĭ: o primejdie comună planézā peste capetele tuturora şi o grije profundă îi cuprinde pe toţĭ: rĕsboiul. Şi când va rĕsuna prin casarmele soldaţilor ruşĭ solia divină: »Christos a înviat — adevĕrat că a înviat«, se vor umplé de lacrimĭ ochii îngânduraţĭ a multora şi în credinţa învierii se va amesteca şi presimţirea tăcută a morţii.

O, de-ar vesti de astădată clopotele de Pascĭ pacea pentru mult cercata împĕrăţie, care trimite din sînul ei atâtea vădane şi orfane la altarul sĕrbătoresc al învierii!

vb.

Eroinele române.

(Maria Putoianu. — Cine era dênsa. — Viéţa şi educaţia sa. — Ostaş desăvîrşit. — Bună gospodină. — Viéţa casnică. — La Curtea lui Mihaiŭ Viteazu.)

Legenda şi istoria ne spune, că Maria Putoianu era una din eroinele române din timpul lui Mihaiŭ Viteazu

Aséstă eroină cu tótă realitatea ei istorică, credĭ că este o ficţiune!

Unii istoricĭ o menţionéză (istoricul Bălcescu), alţii nu.

Era fica comisului Putoianu.

Comis: comite suprem al curţii domnescĭ pe acea vreme, titlu ce corespundea cu atribuţia conetabilului în Franţa, ér acum echivaléză cu atribuţiunea de prefect al palatului. Comisul însoţea pe Domn la ceremonii tot-déuna şi avea grija ceremoniilor şi a calului domnesc.

După titlul ce purta tatăl ei, făcea parte din nobilimea română.

Comisul Putoianu rĕmânênd vĕduv cu doi copii, dădŭ acestora aceeaşĭ crescere şi necunoscênd de cât sciinţa ostăşéscă — care pe atuncĭ era cea mai de căpetenie — îi făcŭ pe amêndoi soldaţĭ.

Marióra, deşi era o fată gingaşă, frumósă şi delicată peste mĕsură, o fiinţă „încântătóre ca şi mândrul sóre", încât „florile îi ḑiceau flóre, stelele stea lucitóre"; totuşĭ încet încet se deprinde cu acéstă sciinţă, îşĭ încorda arcul şi înţegla săgéta ca un vênător, cu mare agilitate, sciut fiind, că arcurile române erau fórte marĭ; mânuia sabia numită paloş, baltac, hanger, arma cea mai teribilă în mâna Românului; învîrtea ghióga ţintuită, fusta, topuzul, bîzdóga, buzduganul; se servea cu arme de foc, sineţele, puştile, pistólele de aḑĭ, carĭ pe vremea aceea erau o noutate; snopea pe vrăşmaş în luptă dréptă séu cu piedică, cu toporul, barda şi cósa; încăleca din fuga mare pe orĭ-ce cal vitéz, nebun, cu „cóma viforîtă şi cu códa biciŭ făcută", séu pe calul „vênăt, bidiviu", séu pe calul „negru ca corbul şi iute ca focul", séu pe „iapa tînără sirépă cu dungĭ negre pe spinare"; purta zana, chivără şi mănuşĭ de sîrmă; lua parte la orĭ-ce luptă de întrecere pe atuncĭ fórte obicĭnuită.

Deveni prin acéstă crescere un desăvîrşit soldat.

Cu tóte acestea nu înceta de a fi femeie.

Era înzestrată cu cunoscinţele indispensabile unei femei: scia cusătură, împletitură, gospodăria casei.

Cosea în relief — anevato — pe tulpan, pe pambrii, pe atlas şi pe catifea, cu mătăsurĭ, cu lânurĭ, cu bumbac, cu catifeluţe, cu fir, cu sîrmă şi cu fluturĭ.

Lucra gercele, sangulii şi bibilurĭ, carĭ erau atât de căutate de damele haremurilor din Ţarigrad.

Fata brodase, cususe, alesese de când vîrsta îi permisese, a „cusut şi a chindisit cu fir de aur împletit şi cu mătase isprăvit".

Tóte aceste lucrurĭ dênsa le învĕţase de la rĕposata jupânésă Marghióla — Dumneḑeu s'o ierte — o rudă a ei, care o ţinuse comisul Putoianu în casa lui, după-ce îi murise soţia, şi care crescuse pe orfanĭ şi servise drept mamă copiilor.

Acéstă jupânésă, pe lângă cunoscinţele folositóre unei fete, crescuse atât pe băiat, cât şi pe copilă în principiile religiunei, aşa încât ei tot-déuna o păzeau cu mare veneraţiune, făceau pomenĭ, dădeau milă, ţineau posturile, se spovedeau la biserica sf. Gheorghe Vechiŭ, din mahalaua lor, unde se şi împărtăşiau şi unde mergeau de ascultau slujba în tóte Duminecile şi sĕrbătorile marĭ.

Era fata Comisului Putoianu fórte credinciósă, modestă şi tot de-odată timidă, ceea ce-i făcea reputaţia.

Aşa, când o întreba cine-va, că ce face séu ce lucréză, décă nu era în odaia armelor, rĕspundea:

— Lucrez la o póla de icóna pentru Paştĭ la Maica Domnului!

Séu décă nu lucra la asta, îţĭ rĕspundea:

— Imĭ cos rochia!

Ér când vr'o jupânésă din apropiere îi vorbea despre măritiş, ea rĕspundea cam ruşinată:

— Când o vré Dumneḑeu!

Aşa era poporul pe atuncĭ crescut şi adăpat de religiune, ceea-ce făcea sĕ fie primitor, prietenos, plin de omenie, iubea pe aprópele sĕu, căcĭ aşa i-a propovĕduit Mântuitorul: „Sĕ iubescĭ pe aprópele tĕu", era ospitalier, scia sĕ sature pe sĕracĭ şi sĕ îmbrace pe cei goi, căcĭ aşa li-a propagat Domnul: „Celui ce cere de la tine dăi şi pe cel ce voesce sĕ se împrumute de la tine, nu-l întórce".

După-ce Comisul Putoianu — tatăl lor — murise, Marióra şi cu fratele ei stăteau împreună, în casa ce le rĕmăsese de la părinţĭ şi care era situată într'o uliţă ce da în Podul „Têrgului de afară".

La curte, unde Marióra fusese de câteva orĭ, obţinŭ un mare succes, căcĭ era fórte frumósă.

„Copiiĭ de casă" (pagii) şi tinerii feciorĭ ce slujeau în „Curtea Domnéscă", se rănirĭ şi ei de acéstă fată încântătóre.

Vĕḑênd-o şi la luptă, mănuind armele ca o jucărie, admiraţia lor se transformà în adoraţiune.

N'a fost alergare, întrecere la care Marióra sĕ nu fi luat parte, întrecênd pe bărbaţii cei mai vit jĭ şi mai iscusiţĭ.

Voinicii cei mai şireţĭ, bărbaţii carĭ purtară armele din cea mai mică copilărie, profesorii iscusiţĭ în mănuirea armelor, erau întrecuţĭ de multe orĭ de acéstă copilă mlădiósă ca o trestie. („Express.")

D. Caselli.

Sfaturĭ pentru amorezaţĭ.

Un ḑiar american a publicat ḑilele trecute următórea anecdotă:

„In timpul sclăviei o fată tînără, fiica unui plantator bogat din satul Virginia, auḑise stând la feréstră următórea conversaţiune între un negru şi dulcinea sa négră.

— D-şóră Martha, ḑicea înamoratul fiu al Africei, décă mĕ vei lua de bărbat, atuncĭ nu mai ai nevoe sĕ mănâncĭ pâne négră. Vei avé pâne albă din belşug şi afară de aceea vei purta în fie-care ḑi câte o rochie de mătase.

Frumósa Ethiopénă, rĕspunse rîḑênd batjocuritor:

— Eştĭ nebun? Tu scii, că nu eştĭ om bogat şi liber. Iţĭ mulţămesc pentru ast-fel de promisiunĭ!

Ḑicênd acestea îl părăsi.

In adevĕr nu este de loc lucru practic a făgădui multe: acela, care'şĭ procură o linişte momentană printr'o promisiune, este întocmai ca omul, care după ce a semnat o poliţă pe termin de trei lunĭ, esclamă uşurat: „Slavă Domnului, am timp destul!".

Dér la ḑiua de termin?

Mai cu sémă în afacerĭ de inimă este în tot-déuna bine de a avé un fond de reservă pentru ḑilele viitóre. In entusiasmul învăpăiat al primului amor, fata amorezată ia fie-care vorbă a alesului inimei ei, ca mărgăritare de spirit, pe când el în vorbele ei vede o expresiune de o nespusă bunătate.

— Ea este un înger, un adevĕrat înger — aşa spunea un tînĕr unui prieten al sĕu, care însĕ rĕspunse:

— Atuncĭ te sfătuesc sĕ nu o iai în căsĕtorie, de óre-ce un înger va fi cea mai rea soţie, care în ceriŭ şĭ-a pierdut gustul de muncă şi prin urmare nu va avé nicĭ o milă faţă de slăbiciunile tale pămêntescĭ Dér nicĭ nu-mĭ pot închipui un înger, care sĕ spele vase şi sĕ cureţe cartofĭ şi sĕ-ţĭ cârpéscă ciorapii!

După cuvintele unei femei cu spirit, farmecul principal al amiciţiei constă în aceea, ca sĕ nu existe prea mare intimitate şi sĕ lăsăm, ca întîmplarea sĕ descopere nouĕ calităţĭ intelectuale séu ale inimei. O astfel de descoperire are efectul, ca şi surprinderea unui jucător de loterie la scirea că a câştigat losul cel mare. Dér ce sunt legăturile amiciţiei faţă de acele ale căsĕtoriei!

Soţul şi soţia trebue nu numai sĕ ghicéscă, — dér sĕ scie — că pot avé încredere unul în altul. In tot-déuna póte sosi momentul când încrederea este pusă la încercare. De aceea tot-déuna este bine a nu provoca încrederea fără nicĭ un folos.

Lucrul principal pentru o căsnicie fericită este, ca femeia sĕ fie o bună gospodărésă. Fetele nóstre nu se prea pricep în arta bucătăriei, ci se basézā pe cărţile de bucate.

In ţĕrile unde rolul soţiei şi mamei este mai mult apreciat, decât al femeei singure, se pune cel mai mare preţ pe aşa numita educaţiune casnică a fetelor. In şcólele congregaţiunilor catolice nicĭ o elevă nu capĕtă diploma de absolventă, până când nu scie sĕ cócă pâne şi sĕ facă o cămaşe bărbătéscă, fără nicĭ un cusur.

Impĕrătésa Germaniei este mândră de gelatinele şi compoturile pe carĭ le face cu mâna ei proprie. Tóte principesele englese sunt bune gospodine.

La ce folosesce revolta femeilor estete în contra regulei, că la bărbat drumul către amor „trece prin stomac"?!

Acésta, ce e drept, nu este poetic, dér este adevĕrat. Un bărbat póte fi înzestrat cu răbdarea lui Iov, dér îşĭ iese din fire când scumpa sa soţie îi gătesce mâncărĭ, carĭ îi strică stomacul.

Este datoria orĭ-cărei soţii de a îngriji de comfortul soţului ei şi între multe îndatoririĭ este şi aceea, ca sĕ scie găti bucate.

Sentinţa din Sf. Scriptură că „credinţa fără fapte bune este mórtă", se referă la tóte împrejurările vieţii. Amorul singur nu satură pe soţ, ci-l face şi mai flămând. El are póte cea mai mare încredere în aptitudinele casnice ale soţiei sale, dér voesce sĕ vadă „fapte bune". Décă aceste nu corĕspund gustului şi mistuirei sale, atuncĭ împreună cu credinţa dă faliment şi amorul.

Corneliu.

VARIETAŢĬ.

O clădire unică în New-York. In suburbiul milionarilor din New-York numit Broadway, se zidesce acum o casă cum nu s'a mai vĕḑut. Ea pune pe toţĭ în uimire, chiar şi pe americanĭ. Casa acésta cuprinde tot de-odată o biserică, teatru, club elegant, bazar de caritate, restaurant, şcólă profesională, presbiteriu şi museu. Ea va rĕspunde la tóte aceste destinaţiunĭ, deşi atât de deosebite, fără ca sĕ se facă nicĭ o încurcătură între diferitele »servicii«, deóre-ce aceste sunt împărţite în 10 etagiurĭ, carĭ vor fi împreunate cu numĕróse ascensorii electrice.

Transportarea unei biserici de la Veneţia in Boemia. Locul de cură Eichwald lângă Teplitz în Boemia, póte sĕ arate óspeţilor sĕi o raritate de primul rang. Ea posede adecă o biserică, care s'a zidit în Veneţia şi a fost transportată apoi bucată de bucată în mii de laḑĭ la Eichwald. Lucrul s'a petrecut — cum scrie »Berliner L. A.« — aşa. Prinţul Carlos Chary-Aldringen, care are moşie la Eichwald, a venit la ideia de a face un astfel de cadou original populaţiunei din acest orăşel. Prinţul, un mare adorator al architecturei veneţiane, vĕḑù în Veneţia biserica Madona dell' Orta şi a fost aşa încântat de ea, încât a decis sĕ ridice în Eichwald o copie a acestei bisericĭ. Architectul Pietro Bigaglia din Veneţia a fost însărcinat cu esecutarea operei. Părţile clădirei au fost construite din var istrian şi marmoră de Varona, au fost pachetate în lăḑĭ şi trimise la Eichwald, unde biserica a fost zidită în felul cum se montéză o maşină. Biserica are 55 m. lungime, turnul ei este de 52 de metri înalt. Stilul originalului venetian a fost cu esactitate imitat. Numai cu privire la chipul de transportare au trebuit sĕ se facă unele modificărĭ neesenţiale.

Maimuţe ca grădinarĭ. Un mare cultivator de fructe în San José (California) anume Martin Leelly, şi-a propus sĕ dea soluţie cu totul originală cestiunei muncitorilor, dóre-ce lipsesc şi acolo braţe în ramura agriculturei şi a horticulturei. El a comandat din Mexico şi America centrală 500 de maimuţe, carĭ sĕ fie dresate a culege fructele. Fiind-că aceste maimuţe sunt provĕḑute cu câte o cóḑă escelentă, ele vor puté fără îndoială lucra cu »tóte patru« şi fiind harnice, vor puté face trĕba fie-care pentru doi ómenĭ şi mai mult chiar fiind-că se pot agăţa.

Décă Leelly crede, că între maimuţe nu se va întêmpla nicĭ un accident la muncă, atuncĭ are dreptate. Ele nu vor puté sĕ-şĭ umple buzunarele cu fructe, şi acesta e un avantagiu. In schimb însĕ maimuţele sunt mâncăcióse şi, decĭ, nu se vor grăbi în tot-déuna sĕ dea fructele culese.

Literatură.

„Intre Someş şi Prut". — Schiţe. *Impresii.* Amintirĭ. De **Augustin Paul** (Delaletca). — Bucurescĭ. Institutul grafic **Minerva.** Preţul lei 1.50. Paginĭ 311.

Cartea, ce pórtă titlul de mai sus, a apărut ḑilele acestea la institutul grafic şi de editură *„Minerva"* din Bucurescĭ. Autorul descrie aicĭ întîmplărĭ petrecute în diferite părţĭ ale Transilvaniei şi României, pe unde a călĕtorit şi a trăit ca profesor şi ḑiarist. — Institutul editor „Minerva", la care au apărut în timpul din urmă atâtea volume frumóse, a arătat şi cu acéstă ocasiune cum scie el sĕ dea în mânile publicului român o carte elegant tipărită, cu copertă anume desemnată pentru acest volum — cu un preţ atât de ieftin.

Lăsăm sĕ urmeze aicĭ tabla cuprinsului: In tărnaţul casei nóstre. — Din trecut. — Episcopul Mihail Pavel. — Discurs funebru. — O excursiune în România. — Pe Tâmpa. — In Prejmer. — In Treiscaune. — Despre socialism. — La Crăciun — acasă. Românĭ, carĭ nu sciu românesce. — Unguri, carĭ nu sciu unguresce. — O excursiune în comuna Bod. — Un exemplu. — Gavril Muzicescu.

Comandele se pot face la „Minerva" Bucurescĭ. Strada Regală 6., şi la tóte librăriile. Din Braşov se trimit prin librăriile *Ciurcu* şi *Zeidner* pentru preţul de 1 cor. 75 banĭ, *franco.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

relian, Haret și Istrati, care sĕ facă un proect pentru anul viitor.

Ortografia Academiei în Archidiecesa Blașului. I. P. S. Sa archiepiscopul și mitropolitul din Blașiŭ Dr. Victor Mihalyi de Apșa însciințéză Academia, că a întrodus în archidiecesă ortografia Academiei române; totodată alătură cercularul adresat archidiecesei pentru întroducerea acelei ortografii. Se ia act.

P. S. Sa Episcopul Dr. Demetriu Radu al Orădii-marĭ adreséză Academiei cererea sĕ dăruiască pentru biblioteca episcopéscă din Oradea-mare, care se arangéză acuma în nóua localitate din reședința episcopéscă renovată, publicațiunile Academiei. Cererea se aprobă.

Membru corespondent strĕin a fost ales, la propunerea d-lui C. Istrati, d-l A. *Montandon.*

Membrii onorarĭ au fost aleșĭ d-nii: general *Barozzi* și Stefan *Grecianu.*

SCIRILE ḐILEI.

— 16 (29) Aprilie.

Sinódele. In ḑiua de Dumineca Tomii se va deschide sesiunea ordinară a sinódelor metropoliei rom. gr. or.: la Sibiiu, Arad și Caransebeș.

Consecințele separațiunei vamale între Austria și Ungaria. Consilierul de stat. *Ottlik* care studiéză cestiunea acésta, ajunge la conclusiunea, că esportul Ungariei va *pierde în fie-care an câte 160 de milióne coróne.* O altă consecință va fi complecta și iminentă ruina a micei și mijlociei proprietățĭ. In ce privesce esportul de grâu, va pierde la acest soiŭ de cereale 22 jum. milióne, la sĕcară 12 jum., la orz 4 mil., la ovĕs 8.6 mil., la porumb 5.5, la vin 21 mil, la carne 2.7, la grăsime și slănină 5.2, la legume 6 milióne etc. Din causa ruinărei micei și mijlociei proprietățĭ e clar, că nu se va puté înființa în Ungaria o industrie independentă, nefiind capitale. Dér chiar bruma de industrie ce este în Ungaria, va face o tristă figură în lume pe terenul concurenții cu celelalte industrii înaintate. Apoi afară de acésta țĕranul ungur va preferi sĕ-șĭ cumpere obiectelę de la strĕinĭ, de cât de la fabricanțĭ ungurĭ, carĭ vor vinde scump și prost.

Institut nou social economic. Inteligența română din Deva, cu prooții, învĕțătorĭ, marĭ și micĭ proprietarĭ, meseriașĭ și industriașĭ de tot felul, precum și comersanțĭ etc., avênd în vedere recerințele timpului, avênd în vedere consolidarea nóstră națională în patrie, avênd în vedere sprijinirea pentru orfanii sĕracĭ de industriașĭ și țĕranĭ și instalarea unei școle economice după metodele cele mai moderne-practice, deschiderea de credite de banĭ și în fine asigurarea vitelor contra bólelor epidemice și de nenorocire, a aflat de bine și de necesar a întemeia sub firma *»Industria“* un institut industrial-economic și de credit, ca societate pe acții cu sediul în Deva (reședința com. Hunedóra) cu un capital social de 100,000 cor. în 1000 acții à 100 coróne.

Familia regală română la Sinaia. Joi la órele 10 și jumĕtate Regele și Regina au plecat cu un tren special la Sinaia. Suveranii au fost conduși la gara de nord de principele Ferdinand și principesa Maria; principele Carol și princesa Elisabeta, d-l Waldorf și Iohn Astor, d. G. Gr. Cantacuzino președintele consiliului de miniștri, d. general Manu, d. Al. Bădărău, d. Ion Lahovari, d. Mihail Vlădescu, d. Ion Kalinderu administratorul domeniilor corónei, d. P. Sfetescu prefectul județului Ilfov, d. general Vartiade mareșalul curței regale, d. colonel Volvoreanu adjutant regal, d. general Priboianu șeful casei militare a M. S. Regelui, d. maior Baranga ofițer de ordonanță, d. general Robescu șeful casei militare a principelui Ferdinand, d. colonel Mavrocordat adjutant regal, d. locotenent colonel Teodor Râmniceanu, d. locotenent-colonel Mavrocordat, d. Dim. Moruzi prefectul poliției capitalei, d. inspector căpitan Cristescu, d. inspector Cantuniari etc. La órele 10 și jumĕtate trenul regal s'a pus în mișcare, condus fiind de d-l inginer Popescu-Pășcan. In trenul regal au luat loc și d-nii Dim. Moruzi prefectul poliției capitalei și d-l maior Baranga, ofițer de ordonanță, d-na Bengescu ḑi d-na Poenaru. Onorurile militare au fost date pe peronul gărei de nord, de un pluton de gendarmĭ pedestri.

Alegere de director la »Furnica« din Făgăraș, Precum suntem informațĭ — scrie »Bunul Econom« — d-l Mateiŭ C. *Jiga* a fost ales din partea direcțiunei »Furnicii« în mod definitiv la postul de director esecutiv al acestui institut, post ocupat până acum numai provisor.

Inaugurarea esposiției din Veneția. A șésa esposițiune internațională de artă a fost inaugurată Joi diminéța în Veneția în presența ducelui de Genua, ca representant al Regelui, a d-lui Tittoni, ministrul afacerilor strĕine, representând guvernul; a subsecretarului de stat la departamentul instrucțiunei publice d. Rossic a numĕroșĭ senatorĭ și deputațĭ și a unui mare numĕr de invitațĭ. Fórte mulțĭ strĕinĭ au sosit cu acéstă ocasiune la Veneția Esposiția, care a avut un strălucit succes, este socotită superióră precedentelor esposiții.

O monografie interesantă. Comuna Zêrnescĭ a hotărît publicarea pe spesele alodiale a unei monografii, în care sĕ se descrie originea, trecutul și starea de acum a comunei, în legătură cu întregul ținut al Țĕrii Bârsei. Spre scopul acesta s'a ales o comisiune din preoțĭ, învĕțătorĭ, notarul comunal și alțĭ fruntașĭ ai comunei sub președința d-lui advocat Nicolau *Garoiu*, care va avé sĕ adune materialul cel vast aflător în diferite archive și publicațiunĭ. Cu redactarea lucrării este însărcinat d-l Pompiliu *Dan.*

Spărgĕtorĭ prinșĭ. Sergentul maior de jandarmĭ Keresztes din Oradea mare a dat ḑilele acestea de urma unor spărgĕtorĭ, carĭ până acuma au spart și jefuit vre-o opt-spre-ḑece bisericĭ, mai ales de prin comitatele Bihor și Sĕlagiu. In orașul Șimleu au prădat bisericile tuturor confesiunilor. Pană acuma au fost prinșĭ I. Mocai, ér tovarĕșul sĕu Szalai Sándor s'a încercat sĕ fugă, dér jandarmul a tras după el și l'a rănit. Cel dintâiŭ se află arestat, ér Szalai a fost transportat la spital.

O erore fatală. O fată din Paris, în etate de 18 anĭ și de o frumusețá rară, cădŭ acum de curênd jertfa unei erorĭ fatale. Margareta T. întreținea fără scirea mamei sale relațiunĭ de amor cu un tînĕr, Pierre S. Intîmplarea făcù, ca muma sĕ întîlnéscă pĕrechea amorósă la o primblare. Margareta zărind pe mamă-sa, a luat'o la fugă, și întrând într'o casă, s'a ascuns în locuința familiei Picault. Se întîmplase însĕ cu câte-va ḑile înainte la acéstă familie o spargere și hoție, și Picault auḑind strigătele mamei, care își luà refugiul la o invenție strigând: »Prindețĭ hóța«, credênd că fata e în adevĕr hóța, care îl prădase și rêndul trecut, a lual revorverul și a descărcat trei glónțe asupra fetei, din carĭ unul i-a pătruns drept în inimă. — La curtea cu jurațiĭ, Picault fu achitatpe motiv ca la comiterea faptului era de pĕrere, că se află în legitimă apĕrare. Mama fetei a înebunit.

Generalul Stössel va fi judecat de un tribunal de rĕsboiŭ pentru-că, fără sĕ aibă dreptul, a stipulat capitularea Port-Arturului. Acéstă capitulare puté sĕ fie hotărîtă numai de generalul Smirnoff, care era comandantul fortăreței.

Boris Sarafoff a declarat corespondentului de la ḑiarul »Neue Freie Presse« că situațiunea în Macedonia s'ar complica în urma violențelor comise de Grecĭ, Turcĭ și chiar de Sêrbĭ, în contra populațiunei bulgare din acele locurĭ. Șeful macedonenilor revoluționarĭ a declarat încă, că se pot produce evenimente grave fórte curênd, décă Bulgarii se vor vedé silițĭ sĕ ducă o luptă înverșunată împotriva numĕroșilor lor adversarĭ.

Congresul internațional de psichologie La Campidoglio în Italia s'a deschis Joi diminéța în chip solemn congresul internațional de psichologie, la care e representată și România. Erau de fată miniștri și autoritățile. Discursul de deschidere a fost rostit de ministrul instrucțiunei, Bianchi. Au vorbit apoi diferițĭ delegațĭ strĕinĭ, între carĭ și delegatul României Vaschide, care a obținut un mare succes.

Măcelul dela Zagoricanĭ. Ambasadele austriacă și rusă din Constantinopole au atras din nou atenția Porței în scris, asupra măcelului comis de o bandă grécă la Zagoricanĭ, invitând Pórta sĕ aplice órecarĭ mĕsurĭ militare și de poliție propuse de consulii austriac și rus, spre a se împedeca repețirea unor asemenea fapte. Afară de acésta ambasadele cer ca membrii bandei sĕ fie arestațĭ și pedepsițĭ. Pórta încredințéză, că a arestat deja 60 de membri din acéstă bandă.

Inteligența română din jurul Băiții aranjéză cu ocasiunea ținerii conferențelor învĕțătorescĭ din Zarand, o producțiune teatrală-declamatorică, care se va da Sâmbătă séra în 23 Aprilie v. (6 Maiŭ n.) în ospĕtăria »Călimăneștĭ« din Băița. Inceputul la 8 óre séra. Venitul curat e destinat în favorul »masa studenților de la gimnasiul român din Brad«. După producțiune urméză dans.

Avis. Dumineca în 30 Aprilie p. m. de la órele 1—9 séra, este deschisă farmacia d-lui Victor Roth, Colțu Strada Hirscher și Orfanilor nr. 1.

Musică la promenadă. Lunĭ, 1 Maiŭ la órele 5½ séra, musica comunală a orașului Brașov va da un concert pe promenada de jos.

Mare este norocul la Kiss. La tragerea finală a loteriei reg. ung. priv. de classe, care s'a făcut Marțĭ, premia de 600.000 cor. plus câștigul de 5000 cor. l'a câștigat losul nr. 82621, vêndut în 4/4 mușteriilor norocoșĭ a cunoscutei case de bancă Karl Kiss & Comp. în Budapest VII Erzsébet kőr ut 19, unde deja a treia óră s'a câștigat premia de 600,000 cor.

Bibliografie.

Ioan Popea: *Carte de cetire* pentru clasa I și II gimnasială și reală; seminare pedagogice și școle superióre de fete. Ediția V revidată de Dr. **C. Lacea.** Editura librăriei H. Zeidner, Brașov 1905. Prețul cor. 2·40 leg.

Scopul instrucțiuneĭ este după Herbart desvoltarea interesului multilateral, care reclamă parte cunoscințe obiective, parte simpatie subiectivă. Cele dintâiŭ promovéză interesul empiric, speculativ și estetic; cea din urmă, adecă simpatia, décă se estinde asupra individilor singuraticĭ, promovéză interesul simpatetic, ér décă se estinde asupra omeniriĭ întregĭ, promovéză interesul social, și, în fine, décă se întórce către Dumneḑeu, nutresce interesul religios. E natural, decĭ, că instrucțiunea educativă află un bun sprijin într'o carte de cetire bună.

Lectura e basa instrucțiunei limbei materne. Ea contribue la înmulțirea cunoscințelor, la însușirea unui stil bun, la alungarea urîtului, la nobilitarea inimei, la desteptarea și îmbogățirea fantasiei, la cultivarea gustului și la nutrirea sentimentelor naționale, sociale și religióse.

Cine cunósce cartea rĕposatului Ioan Popea, scie, cât de multă atențiune se dă în ea acestor principiĭ pedagogice de mare valóre prin alegerea cu bun simț a variatelor bucățĭ de cetire și aranjarea lor armonică. Un manual vechiŭ — dér nu învechit — tocmai prin faptul, că e tot mai căutat și e folosit în multe școle, se recomandă de sine și n'are lipsă de reclamă. Așa e cartea de cetire a repausatului Ioan Popea, a fostului meu profesor și apoi coleg.

Din acest motiv, precum și din alte considerațiunĭ, n'am voit prin inovațiunĭ, după pĕrerea mea salutare, dér încă neprobate la noi, sĕ fac experiențe cu opul unui vechiŭ bărbat de școlă și a colaboratorilor sĕi, între carĭ se numĕră una dintre cele mai bune puterĭ didactice de la școlele din Brașov, anume d-l A. Bârseanu. Astfel ar fi provederea cărțiĭ de cetire cu ilustrațiunĭ pentru pomovarea intuițiuniĭ, despre care la alt loc, unde am vorbit despre metoda directă și mi-am expus pĕrerea mea asupra acesteia, am accentuat între altele, că intuițiunea pune în activitate mai multe simțurĭ de-odată și prin acésta cele expuse se întipăresc mai bine în memorie. Alta ar fi provederea bucăților de cetire cu întrebărĭ resumătóre, carĭ sĕ facă pe elev a pătrunde mai bine în conținutul bucățiĭ de cetire și a cunósce frumsețile ei. M'am ocupat cu astfel de augmentărĭ, dér totușĭ când d-l librar-editor H. Zeidner a aflat de bine sĕ mĕ încredințeze cu revidarea acestul manual pentru o ediție nouă, mi-am propus, ca planul manualului sĕ-l las neștirbit și numai sĕ înlocuesc după necesitate unele bucățĭ de cetire cu altele.

Lucrarea mea principală a fost aplicarea ortografiei stabilite de Academia Română în anul 1904 în locul celei vechĭ și provederea bucăților de cetire cu mai multe note. In decursul praxei m'am convins, că unele bucățĭ de cetire trebue omise din acest manual. Omiterile făcute de mine le-am justificat în prefața ediției V. Dintre bucățile întroduse de nou sunt de remarcat douĕ capitole din astronomie: »Stele cădĕtóre« și »Calendarul«, carĭ contribue la promovarea interesului multilateral, despre care am vorbit mai sus.

In privința technică d-l librar-editor H. Zeidner s'a îngrijit de o executare solidă și cu gust, hârtie fină și tipar curat*), și a redus prețul cărțiĭ. In fruntea manualului a pus fotografia lui Ioan Popea, căreia îĭ urméză o scurtă biografie a repausatului profesor și autor.

Fiind ediția IV a acestui bun manual epuisată, cred, că am făcut un serviciu instrucțiunei scoțênd o nouă ediție și prin acésta am prevenit simțirea unui gol causat tocmai prin epuisarea ediției IV.

Brașov, în 12 Aprilie 1905.

Dr. C. Lacea.

ULTIME SCIRI.

Saigon, 28 Aprilie. O parte a flotei rusescĭ a părăsit Miercurĭ séra golful Kamran pentru o destinație necunoscută. Rușii s'au aprovisionat pe timp de 6 lunĭ cu de a-le mâncării. Ținta Rușilor e Wladiwostokul. Escadra lui *Nebogatou* a fost așteptată sĕ soséscă erĭ în apele chinese. Escadra se compune, după cum se afirmă, din 25 vase de rĕsboiŭ, un remorcher și vase maimicĭ.

Petersburg, 28 Aprilie. „Novoje Vremja“ publică datele oficiale ale statului maior rusesc privitóre la pierderile în luptele de la Mukden. *In morțĭ, rănițĭ și dispărurțĭ Rușii au pierdut: 2 generalĭ, 1985 ofițerĭ și 87,000 omenĭ.*

Diverse.

Malacoful la modă. In lumea modei parisiene pare, că frumósele femei neavênd la ce alt ceva sĕ se gândéscă, le-a venit în gând sĕ reîntórcă vechia modă a crinolinelor, séu a malacófelor. Din bĕtrânii noștri, cine nu-șĭ aduce aminte de formidabilele rochĭ balonate, ce dedeau celor mai slăbuțe femei o aparență de turele de fortărețe relative? Ei bine, écă acum, că Sarah Bernard, mult faimósa tragediană, vré sĕ întroducă malacoful, ce bunicele nóstre îl purtau c'o satisfacțiune voluminósă. Proverbul frances ḑice, că ce vré femeia, vré și Dumneḑeu. Intre femeile din Paris, celebra madame Sarah Berhard, ce vré, impune modei. Cu tóte acestea póte că cântăresce ceva și votul celorlalte actrițe celebre. Madame Céline Chaumont a declarat, că independența o va preserva de o balonare malacofică. In schimb domnișóra Sorel, asemenea o astră pe firmamentul artistic frances, e de pĕrere, că nu e nicĭ o modă atât de urîtă, care sĕ n'o pótă aplica o femeie gentilă. Totul e a sci sĕ pórte cineva haina. Adevĕrul e, că rochia malacof cuprinde loc. Pentru călĕtoriĭ din tramvae ar fi ceva de desperat; din fericire, cocónele cu crinoline îĭ vor lasa în pace.

---

*) Cartea s'a tipărit în Tipografia A. Mureșianu (Brașov.)

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Sz. 94—1905.
közj. hagy.

Árverési hirdetmény.

Brassóban elhalálozott Pleckersfeldi lovag Plecker József és neje szül. Trausch Lujza hagyatékához tartozó és az alábbiakban körülirt ingatlanok **folyó év május hó 22-én d. e. 9 órakor**, hivatalos helyiségemben, nyilvános árverésen, szabad kézből eladatni fognak.

Eladásra kerülnek nevezett örökhagyóknak a brassói 217 számu telekjegyzőkönyvben:

1) 5241, 5242 hrsz. alatt felvett és Brassóban a belvárosi Gyümölcsoron 19 új összeirási szám alatt elfekvő házastelke 80,000 kor., irva nyolczvanezer korona kikiáltási áron.

2) 5652 hrsz. szám alatt felvett és ugyancsak Brassó-belvárosában a Lensoron 27 házszám alatt fekvő házastelke 50,000 kor.. irva ötvenezer korona kikiáltási árban; és az ezen utóbbi beltelket terhelő szolgalomnak épségben tartása mellett.

3) A jelzett telekjegyzőkönyvben: 15493, 15920, 17552—6, 18192—3, 18362—5, 18752—7 és 19363—9 régi hr. számok alatt, ugyancsak a nevezett két örökhagyónak tulajdonául bejegyzett és a lefolytatott tagositás rendjén a brassói méhkertekben Fabritius kertje előtt 9533 mérnöki szám alatt 10 hold 1331 □ öl területtel egy tagositott test gyanánt kihasitott külső birtok-szántó 7 500 kor., irva hétezerötszáz korona kikiáltási árban, és végül

4) az ugyanazon telekjegyzőkönyvben 12439 és 12576 régi hrsz. számok alatt felvett és a tagositás folyamán 10295 mérnöki szám alatt a földvári út és a vasút között 144 □ öl területtel egy test gyanánt kihasitott veteményes, 200 kor., irva kettőszáz korona kikiáltási árban.

Ezen árverésen a felsorolt ingatlanok egyenként fognak eladatni, o legtöbbet igérőnek. Azonban az eladásra jogositott örökösök fenntartják maguknak a jogot, hogy a tett igéretekkel, vagy el nem fogadása tekintetében csakis az árverés foganatositása határidejétől számitandó 8 napok alatt nyilatkozzanak s következésképpen, ha a megejtett legmagasabb igéretet sem tartanák előnyősnek, azt visszautasithassák és a kérdésben forgó ingatlanságnak ujabbi elárvereltetését eszközölhessék. De a vevőknek már előterjesztett igéretei ő reájuk nézve feltétlenül kötelezők és visszavonhatlanok.

Árverelni szándékozók tartoznak az ingatlanok 10%-át készpénzben avagy a biróságok által óvadékképeseknek elfogadott értékpapirokban bánatpénz gyanánt az alólirott királyi közjegyző kezeihez az árverés megkezdése időpontjáig letenni.

Vásárlók kötelesek a vételárat az eladásnak s illetve előterjesztett igéretűknek az örökösök részéről történt elfogadása esetére, két egyenlő részletben és pedig az elsőt az árverés napjától számitandó 45 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számitandó 60 nap alatt, készpénzben az alólirott királyi közjegyzőnek kezeihez lefizetni. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámittatni.

Vásárlók a megvett ingatlanoknak birtokába csakis a véte ár teljes lefizetése napján lépnek és csakis ez időtől kezdve huzzák azoknak haszonát, de viszont ők lesznek kötelesek hordozni a megvásárolt ingatlansággal járó és az utóbb jelzett időponttól számitandó adó és egyébb közterhezásokat.

Ugyancsak vásárlók kötelesek hordozni ez adásvételi ügylet irásba foglalása és tulajdonjoguknak bekeblezésével járó díj és költségeket, valamint a kiszabandó adásvevési százalékos kincstári illetéket

Eladók szavatolnak az adás-vevés tárgyát képező ingatlanok tulajdona, birtoka és egyébkénti terümentesége tekintetében; mindazonáltal az eddigelé fennálló és ugy a beltelkekre, valamint a külső fekvőkre vonatkozó, még le nem járt és részben bekebelezve lévő bérleti szerződések és az utóbbiaknak kikötményei, vásárlók által egész terjedelmükben épségben tartandók.

A mennyiben vásárlók a jelen hirdetmény rendjén megszabott feltételeknek a kitett határidőkben pontosan eleget nem tennének, az általuk megvásárolt ingatlanok — veszélyükre és költségükre, valamint a letett bánatpénznek elvesztése mellett újólag el fognak adatni.

Közelebbi felvilágositásokat az eladásra kerülő ingatlanokra és különösen az 5652 hrsz. beltelket terhelő szolgalomra nézve nyújt Fabricius Frigyes Brassó városi árvaszéki ülnök, valamint az alólirott kir. közjegyző.

Brassó, 1905 évi ápril hó 25 én.

Publicare de licitaţiune

Imobiliile înşirate mai la vale şi aparţinătóre massei remasuale a decedaţilor Iosif Plecker cavaler de Pleckersfeld si a soţiei sale născută Luiza Trausch — **se vor vinde** pe cale licitaţională publică — benevolă — la ḑiua **de 22 Maiŭ a. c. 9 óre a. m.** în cancelaria subsemnatului notar public regesc.

Cu acéstă ocasiune se vênd realităţĭ întrascrise în fóia fonduară a Braşovului nrul 217 şi anume:

1) Intravilanul ce pórtă nrii topografiсĭ 5241. 5242., situat în Braşov-cetate şirul pómelor nrul 19 — cu preţul de eschiamare de 80.000, adecă optḑecĭ de mii coróne.

2) Intravilanul introdus sub numĕrul topogafic 5652, situat în cetatea Braşovului şirul inului sub numĕrul conscripţional 27, cu preţul de eschiamare de 50.000, adecă cincidecĭ de mii de coróne, însĕ pe lângă menţinerea servituţei întabulat pe acéstă realitate.

3) Extravilanul cuprins în aceaşĭ fóie fonduară sub nriĭ topograficĭ vechĭ 15493, 15920, 17552—6, 18192—3, 18362—5, 18752—7 şi 19363—9, situat în stupinile Braşovului în faţa grădinei lui Fabricius, — şi comasat într'un complex de 10 jugĕre 1331 stânjinĭ pătraţĭ sub nrul ingin. 9533 cu preţul de eschiamare de 7500, adecă şépte mii cincĭ-sute de coróne şi in fine

4) parcela de legume, ce pórtă numeriĭ vechĭ topograficĭ 12439 şi 12576, — situată între drumul Feldiórei şi linia ferată şi comasată sub nrul ingineric 10295 cu un teritoriu de 144 stânjinĭ pătraţĭ, — cu preţul de eschiamare de 200, adecă douĕsute de coróne.

Aceste realităţĭ se vênd singuratic, celuia care ofere preţul mai mare, însĕ ereḑiĭ îndreptăţiţĭ la vênḑarea acestor realităţĭ îşĭ reservéză dreptul, ca în termin de 8 ḑile — numĕrând dela ḑiua de licitaţiune — sĕ se declare asupra ofertului presentat şi respective în casul, când dênşiĭ nu ar fi îndestuliţĭ cu oferta facută — sĕ mijlocéscă licitarea din nou a realităţei din cestiune. Oferta făcută este pentru oferent immediat obligătóre şi irrevocabilă.

Doritorii de a cumpĕra sunt datorĭ sĕ depună la mânile subsemnatului notar public regesc înainte de incéperea licitaţiunei un vadiu de 10% din preţul de eschiamare în banĭ gata séu în hârtiĭ de valóre — acceptate şi de judecătoriĭ de acomodate ca cauţiune.

Acceptându-se din partea ereḑilor ofertele presentate — cumpĕrătoriĭ sunt deobligaţĭ a solvì preţul oferit în douĕ rate egale şi în banĭ gata la mânile subsemnatului notar public regesc şi anume jumĕtate din preţul de vênḑare în termin de 45 de ḑile, éră cealaltă jumĕtate în termin de 60 de ḑile numĕrate dela ḑiua de licitare; — vadiul depus se va computa în rata ultimă.

Cumpĕrătoriĭ vor fi introduşĭ în posesiune numai după ce vor fi plătit preţul de cumpĕrare întreg, şi numai cu incéperea dela acest termin vor fi îndreptăţiţĭ la felósele realităţei cumpĕrate, — precum vor fi şi obligaţĭ a purta dajdia şi celelalte sarcine publice, pe carĭ le involvă proprietatea realităţei cumpĕrate.

Spesele împreunate cu dresarea actului de cumpĕrare şi cu intabularea dreptului lor de proprietate, precum şi competinţa procentuală a erarului după actul de cumpĕrare, cade tot în sarcina cumpĕrătorului.

Vênḑătorii garantéză pentru posesiunea şi proprietatea realităţilor, precum şi pentru faptul, că acelea sĕ fie libere de sarcine; de altă parte însĕ cumpĕrătoriĭ au sĕ menţină în tótă estensiunea lor contractele — în parte intabulate — de arêndare, carĭ incă nu vor fi espirat, precum şi sĕ respecteze servitutea împreunată cu intravillanul de sub numĕrul topografic 5652.

Décă cumpĕrătoriĭ nu vor satisface punctual condiţiunilor de licitaţiune cuprins mai sus — vor perde vadiul depus şi pre lângă acea realitate optată se va licita din nou pe spesele şi în risi ul oferentului negligent.

Informaţiunĭ detaiate, cu privire la realităţile vênḑătóre şi în special cu privire la servitutea împreunată cu intravilanul de sub nrul 5652 topografic — dă Frideric Fabricius, asesor la sedria orfanală orăşenéscă, precum şi subsemnatul notar public regesc.

Braşov, la 22 Aprilie 1905.

Nemes Péter s. k.,
kir. közjegyző, mint b rói megbizott.

Losuri pentru tragerea din 25 şi 26 Maiu a. c.
a XVI Loterii de classă
se capătă — cât timp va ţinea provisia losurilor — la
cassa de bancă din Braşov
MIHALOVITS & NUSSBÄCHER

Costul losurilor clasa I.:

	1/1	1/2	1/4	1/8
Coróne	12.—	6.—	3.—	1.50

Celor ce
SUFER DE NERVĬ
li se recomandă metoda de vindecare care constă numai din spălăturĭ externe şi este de 20 anĭ adoptat de profesorĭ, medicĭ practicĭ, parte mare din public, cu **efect frapant**, ne vămător şi **ieftin**.
Cereţi broşura a 26-a ediţie de, **Ro. mann Weismann:**
Ueber Nervenkrankheiten u. Schlagfluss,
care se trimite gratis prin farmacistul
Dr. V. Emil Rothschneck
în Debreczin.

ANUNŢ.
La farmacia filială în Nagy-Ilva (comună mare românéscă) **se caută un provisor**, care sĕ ocupe postul cu 1 Iunie a. c., se cunóscă bine limba română, şi ar avé de gând ca pe urmă se iea în arândă farmacia. Condiţiĭ după învoială. Oferte şi dela Magistri insuraţĭ, sunt a se adresa:
D-lui Gustav Fleischer farmacist
în O-Radna (comit Besztercze-Naszód).
6—6.1728.

De vênḑare.
Casele din strada Rochus Nr. 4 cu douĕ curţĭ, 40 metri frontul spre stradă, şi strada Romurĭ Nr. 13, cu grădine pe şes, posiţie frumósă, acomodate pentru vilă **se vênd din mână liberă.**
Informaţiunĭ se pot lua de la proprietarul
FRANZ KOHL, Strada Romurĭ Nr. 13.
1743.1—3.

Unde se mănâncă bine şi se béu VINURĬ curate de Mediaş **BERE de Pilsen „Urquell“** próspătă dela cep în fie-care ḑi? ? La
Restaurantul Schwarzburg
în Braşov, Str. Spitalului nr. 20.
Listă de bucate românéscă.
De o cercetare numerósă se rógă
C. R. GLIGORE CRISTEA,
57—0 conducĕtorul restauratului.

Antreprisa de pompe funebre
E. TUTSEK
se află de present
în Strada Porţii nr. 3.
vis-avis de Băcănia Stéua Roşie.
18—20

Tipografia A Mureşianu, Braşov.